

وزارت راه و شهرسازی
سازمان بنادر و دریانوردی

طرح ملی جستجو و نجات دریایی

کشور جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۷۱ (بازنگری و اعمال تغییرات ۱۳۹۳)

اداره کل نجات و حفاظت دریایی

بهار ۱۳۹۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
	فصل اول کلیات
۲	۱-۱- تعاریف
۶	۱-۲- الزامات قانونی (بین‌المللی و ملی)
۷	۱-۳- مزایای ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی
۷	۱-۴- اهداف طرح ملی
	فصل دوم سازماندهی
۹	۲-۱- مرجع ملی
۹	۲-۲- سازمانها و نهادهای شرکت کننده در طرح ملی
۱۲	۲-۳- وظایف و مسئولیتهای نهادها و سازمانهای شرکت کننده
۲۱	۲-۴- مراکز هماهنگی نجات دریایی
۲۲	۲-۵- مراکز فرعی جستجو و نجات
۲۵	۲-۶- تجهیزات مورد نیاز
۲۷	۲-۷- طرح های استانی
۲۷	۲-۸- مناطق تحت پوشش طرحهای استانی
	فصل سوم ترتیبات اجرایی
۳۰	۳-۱- آموزش و تمرینات
۳۲	۳-۲- منابع مالی
۳۲	۳-۳- مسئول هماهنگی و پشتیبانی
۳۳	۳-۴- روابط عمومی
۳۳	۳-۵- بخش حقوقی
۳۴	۳-۶- همکاریهای منطقه‌ای
۳۵	۳-۷- مقابله با آلودگی دریا
۳۵	۳-۸- اصلاح و بازنگری طرح
	فصل چهارم نحوه ارتقاء سطح خدمات جستجو و نجات دریایی ج.۱.۱.
۳۷	۴-۱- وضعیت موجود
۳۷	۴-۲- آمار تردد و سوانح

۳۹	۴-۳- مشکلات موجود
۴۰	۴-۴- وضعیت مطلوب
۴۰	۴-۵- برنامه کوتاه مدت
۴۲	۴-۶- برنامه میان مدت
۴۳	۴-۷- برنامه بلند مدت
۴۴	۴-۸- تجهیزات مورد نیاز تجهیز مراکز هماهنگی
۴۵	۴-۹- ساختار تشکیلاتی مراکز هماهنگی

فهرست پیوستها

مشخصات نمایندگان تام‌الاختیار ارگانها و سازمانها	پیوست یک
اطلاعات مربوط به مراکز هماهنگی نجات در کشور	پیوست دو
. مناطق تحت پوشش طرح ملی و طرحهای استانی	پیوست سه
موافقتنامه های همکاری سازمانهای داخلی و منطقه ای	پیوست چهار
اطلاعات مربوط به مراکز هماهنگی نجات کشورهای همسایه	پیوست پنج
طرح ارائه خدمات SAR در مقیاس بزرگ (Mass Rescue Operation)	پیوست شش
طرح همیار ناجی	پیوست هفت
طرح مکان ایمن	پیوست هشت
طرح خدمات اضطرار دریایی	پیوست نه
طرح همکاری کشتی های مسافربری و مراکز هماهنگی نجات دریایی ج.ا.ا.	پیوست ده
طرح ارتقای کمی و کیفی خدمات جستجو و نجات دریایی ج.ا.ا. (1391)	پیوست یازده

مقدمه:

کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی (Maritime Search and Rescue) در سال ۱۹۷۹ در سازمان بین المللی دریانوردی (IMO) به تصویب رسید و مفاد آن در سال ۱۹۸۵ لازم الاجرا گردید. موضوع کنوانسیون مذکور ایجاد یک سیستم هماهنگ بین المللی در زمینه شیوه های جستجو و نجات اشخاص مضطر (سانحه دیده) در دریا می باشد. این کنوانسیون سازماندهی مراکز هماهنگی نجات دریائی و مراحل هماهنگی در ساحل و همچنین روشهای همکاری کشورهای همسایه را برای انجام عملیات جستجو و نجات در یک منطقه مشترک را پیش بینی نموده است. بعلاوه کنوانسیون یاد شده مقدماتی را در رابطه با اقدامات آمادگی، ایجاد نقشه ها و تعیین منطقه های عملیاتی، تاسیس مراکز هماهنگی اصلی و فرعی نجات دریائی و همچنین در صورت بروز سانحه، طرح و روشهای عملیات موثر را بطور کامل مورد پیش بینی قرار داده است.

با عنایت به تاثیر غیرقابل انکار استفاده از مقررات متناسب با شرایط حاکم بر تردد وسائط نقلیه آبی در کاهش مخاطرات ناشی از فعالیتهای دریایی و با توجه به اینکه الحاق به کنوانسیون مذکور و اجرای مفاد آن موجب اطمینان خاطر هر چه بیشتر دریانوردان و مسافران در دریا بوده و همچنین ایمنی دریانوردی را افزایش خواهد داد، دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۳ به کنوانسیون مذکور ملحق گردید.

با نگرش به موقعیت جمهوری اسلامی ایران و دارا بودن مرز طولانی آبی و ساحلی و علیرغم همه کوششهایی که به منظور کاهش سوانح دریایی از طریق بهبود کیفیت ایمنی کشتی و ارتقاء سطح آموزشی خدمه صورت می پذیرد،

صنعت کشتیرانی و دریانوردی در هر سال با حوادث گوناگونی مواجه گشته که در برخی از موارد منجر به فوت انسانها در دریا می گردند. تجربیات حاصله نشانگر این موضوع است که در موارد متعدد حضور نیروهای آموزش دیده و تجهیزات مناسب و آماده برای عملیات جستجو و نجات، همچنین پشتیبانی کافی از عملیات توانسته است به سرعت میزان لطمات انسانی اینگونه سوانح را کاهش دهد.

عامل مهم مورد نیاز برای موفقیت عملیات جستجو و نجات دریایی وجود طرح عملیاتی مناسب به منظور برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل سریع نیروها و تجهیزات شرکت کننده در عملیات و نجات کلیه انسانها مضطر در دریا می باشد. چنین طرحی در اصطلاح «طرح ملی»^۱ نامیده می شود.

طرح ملی مجموعه ای از وظایف و دستورالعمل های مورد نیاز کلیه سازمانهای ذیربط شرکت کننده در عملیات جستجو و نجات دریایی می باشد که آنها را برای انجام موفق چنین عملیاتی راهنمائی می نماید. اجرای صحیح و کامل این طرح بستگی به دو عامل اساسی (الف) ارتباط سریع و مطمئن (ب) آموزش نیروی انسانی، دارد که مراکز هماهنگی نجات دریایی و سایر سازمانهای همکاری کننده می بایست این مهم را در نظر داشته و در تقویت آن کوشا باشند. لذا با توجه به موارد فوق سازمان بنادر و دریانوردی به نمایندگی از دولت جمهوری اسلامی ایران طرح ملی جستجو و نجات دریایی را تهیه نموده تا در صورت بروز سوانح منجر به صدمات انسانی هماهنگی و اقدام لازم را برای به حداقل رساندن تلفات جانی و مالی آن بعمل آورد.

¹ National Maritime Search and Rescue Plan

فصل اول – کلیات

۱-۱- تعاریف:

- (۱) **طرح ملی** : طرح ملی جمهوری اسلامی ایران برای جستجو و نجات دریایی
- (۲) **طرح استانی**: طرح استانی جستجو و نجات دریایی که برای هر یک از استانهای ساحلی در مناطق تحت پوشش طرح ملی تهیه شده است. بدیهی است مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی نیز دارای طرح فرعی میباشند.
- (۳) **مرجع ملی** : سازمان و یا نهاد واجد مسئولیت هماهنگی برای پاسخ به موارد اضطراری در طرح ملی، «در این طرح سازمان بنادر و دریانوردی بعنوان مرجع ملی شناخته شده و عهده دار وظایف دستگاه اجرایی نیز می باشد.»
- (۴) **منطقه تحت پوشش طرح ملی**: آبهای تحت حاکمیت کشور ج.ا.ا. به تفکیک مناطق عملیاتی شامل منطقه دریایی شمال خلیج فارس ، دریای عمان و جنوب دریای خزر می باشد.
- (۵) **خدمات جستجو و نجات دریایی**: عبارتند از کنترل و نظارت بر سوانح، برقراری ارتباط، انجام هماهنگی های لازم، توصیه ها و کمک های اولیه پزشکی یا نقل و انتقال افراد سانحه دیده با بهره گیری از امکانات و تجهیزات خصوصی و دولتی و انجام نظارت بر سوانح ، ارتباطات ، هماهنگی در انجام مأموریتهای جستجو و نجات دریایی و همکاری با مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی در بنادر جنوبی و شمالی به منظور کمک رسانی به انسانهای مضطر در دریا.
- (۶) **هماهنگ کننده واحد پروازی**: شخصی که مسئولیت هماهنگی بین واحدهای پروازی که در عملیات جستجو و نجات شرکت می نمایند را دارا می باشد.
- (۷) **مرحله آماده باش**: وضعیتی است که خطری، ایمنی هواپیما یا کشتی و سرنشینان آنان را تهدید می نماید.
- (۸) **ایستگاه آماده باش**: هر گونه تسهیلاتی که از آن به منظور واسطه بین شخصی که اعلام اضطرار نموده و مراکز اصلی و فرعی نجات استفاده می گردد، می باشد.
- (۹) **ایستگاه زمینی ماهواره ای (LES)**: ایستگاه زمینی که رابط بین شبکه ارتباطات زمینی و ترمینال ماهواره ای کشتی است.

- (۱۰) **سیستم ماهواره ای جستجو و نجات (COSPAS-SARSAT):** سیستم ماهواره ای است که به منظور بکارگیری و دریافت اعلام وضعیت اضطرار شناور از بیکنهایی بر روی فرکانس ۴۰۶ مگاهرتز، استفاده می گردد.
- (۱۱) **اضطرار دریایی:** هر حادثه یا سانحه که به هر دلیل ایجاد شده باشد و منجر به تهدید جان انسانها در دریا شود.
- (۱۲) **مرحله اضطرار:** وضعیتی است که در آن یک کشتی یا هواپیما یا فردی به علت خطر جدی و قریب الوقوع تهدید و نیاز به کمک فوری داشته باشد.
- (۱۳) **مرحله فوریت:** یک اصطلاح عام می باشد که بر حسب موضوع، امکان دارد نشانگر وضعیت نامعلوم، وضعیت آماده باش یا وضعیت بحرانی باشد.
- (۱۴) **بیکن رادیویی نشان دهنده محل اضطرار (EPIRBs):** یک دستگاه رادیویی است که اغلب بر روی شناورها استفاده می شود، هنگامی که این دستگاه شروع به ارسال امواج الکترومغناطیسی یا اصطلاحاً اعلام وضعیت اضطرار می نماید، مراکز جستجو و نجات با توجه به آن امواج الکترومغناطیسی، موقعیت یا محل این دستگاه رادیویی را مشخص می نمایند و نسبت به کمک رسانی آن اقدام می کنند.
- (۱۵) **ارتباطات عمومی:** کلیه ارتباطات عمومی بغیر از پیامهای اضطرار، فوری و ایمنی که با استفاده از دستگاه رادیویی دریافت یا ارسال می شود.
- (۱۶) **سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی:** سیستم اتوماتیک جهانی رادیویی است که با به کارگیری از دو سیستم مستقل رادیویی که شامل ارتباطات ماهواره ای و غیر ماهواره ای یا ارتباطات زمینی به منظور ارائه سرویس و اعلام وضعیت اضطرار و ارسال اطلاعات ایمنی دریانوردی جهت دریانوردان استفاده می شود.
- (۱۷) **سیستم موقعیت یابی جهانی:** یک سیستم ماهواره ای است که با به کارگیری آن بر روی واحدهای شناور یا هواپیماها یا اشخاص می توان موقعیت یا مختصات شناور را مشخص نمود.
- (۱۸) **مرکز مشترک هماهنگی نجات:** _ مرکز هماهنگی است که مسئولیت جستجو و نجات دریایی (شناورها) و هوایی (واحدهای پروازی) را دارا می باشد.

- (۱۹) **ایستگاه گیرنده محلی:** ایستگاه گیرنده زمینی است که کلیه پیامهای اضطرار که توسط بیکن رادیویی ارسال می شود و پس از رله نمودن ماهواره های COSPAS-SARSAT توسط این ایستگاه زمینی دریافت شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و همچنین محل اعلام وضعیت اضطرار را مشخص می نماید.
- (۲۰) **مرکز کنترل مأموریت:** قسمتی از سیستم COSPAS-SARSAT می باشد که کلیه پیامهای اضطرار از طریق ایستگاه گیرنده محلی به این مرکز ارسال می شود و سپس با توجه به محل وقوع سانحه پیام اضطرار به مراکز هماهنگی نجات مربوطه و یا سایر مراکز جستجو و نجات ارسال می شود.
- (۲۱) **ناوتکس:** سیستم تلگرافی است که به منظور ارسال اطلاعات ایمنی دریانوردی، اخطارهای هواشناسی و دریانوردی و همچنین ارسال اطلاعات فوری برای کشتی استفاده می شود.
- (۲۲) **هماهنگ کننده عملیات در صحنه:** شخصی است که مسئولیت دارد تا عملیات جستجو و نجات را در یک منطقه خاص هماهنگی نماید.
- (۲۳) **نجات:** عملی که به منظور نجات انسان مضطر صورت می گیرد که شامل ارائه کمک های اولیه پزشکی یا سایر موارد مورد نیاز و انتقال اشخاص به مکان ایمن می باشد.
- (۲۴) **مرکز هماهنگی نجات دریایی:** مرکزی است که مسئولیت برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل خدمات جستجو و نجات و همچنین هماهنگی عملیات جستجو و نجات دریایی را در یک منطقه بعهده دارد.
- (۲۵) **مرکز فرعی جستجو و نجات:** مرکزی است که تحت نظارت مرکز هماهنگی نجات به منظور تکمیل وظایف مرکز هماهنگی نجات در یک منطقه تعیین شده است.
- (۲۶) **جستجو:** عملیاتی است که معمولاً با هماهنگی مرکز هماهنگی نجات یا مرکز فرعی جستجو و نجات و همچنین با به کارگیری از امکانات و پرسنل جهت پیدا کردن شناور یا افراد مضطر صورت می گیرد.
- (۲۷) **هماهنگ کننده جستجو و نجات (SC):** شخص یا اشخاص یا سازمانی که موظف هستند جهت ایجاد هماهنگی و ارائه خدمات جستجو و نجات اقدام نمایند.
- (۲۸) **امکانات جستجو و نجات:** کلیه منابع ثابت و متحرک شامل کلیه واحدهای جستجو و نجات که به منظور شرکت در عملیات جستجو و نجات در نظر گرفته شده است.
- (۲۹) **هماهنگ کننده مأموریت جستجو و نجات (SMC):** شخصی است که معمولاً در مرکز هماهنگی نجات یا در مرکز فرعی نجات مستقر می باشد و مسئولیت هماهنگی عملیات جستجو و نجات با وی می باشد.

(۳۰) **طرح ملی جستجو و نجات:** به طور کلی این اصطلاح مربوط به دستورالعمل یا طرح ملی و بین المللی جستجو و نجات می باشد که در رابطه با اهداف، ساختار، همکاری و هماهنگی های لازم و همچنین نحوه ایجاد سرویس جستجو و نجات بحث و بررسی می نماید.

(۳۱) **مرکز تماس جستجو و نجات:** مراکز هماهنگی نجات و سایر مراکز ملی که موظف هستند به محض دریافت پیام اضطرار از طریق COSPAS-SARSAT نسبت به نجات افراد مضطر اقدام نمایند.

(۳۲) **واحد جستجو و نجات:** واحدی (دریایی، پروازی و خشکی) است متشکل از افراد آموزش دیده و مجهز به وسایل مناسب جهت انجام سریع عملیات جستجو و نجات.

(۳۳) **هدف از جستجو:** نجات یک کشتی، هواپیما یا هر گونه واحدی که ناپدید شده است، همچنین جهت نجات بازماندگان آنها و پیدا نمودن مدارک و شواهد، عملیات جستجو صورت می گیرد.

(۳۴) **خط مبدأ:** بر اساس مفاد قانون دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۳۱/۱/۱۳۷۲ مشخص شده است . .

(۳۵) **آبهای تحت حاکمیت:** بر اساس مفاد قانون دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۳۱/۱/۱۳۷۲ مشخص شده است .

(۳۶) **آبهای انحصاری و اقتصادی:** بر اساس مفاد قانون دریایی جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان مصوب ۳۱/۱/۱۳۷۲ مشخص شده است .

(۳۷) **سوانح بزرگ:** حوادث یا سوانحی که پیش بینی می شود امکانات موجود در هر مرکز هماهنگی نجات دریایی یا سایر مراکز هماهنگی نجات دریایی واقع در منطقه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر پاسخگوی مناسبی به نیاز ایجاد شده نمی باشند، در این صورت به منظور استفاده از امکانات کشور یا سایر کشورها، ضروری است این مهم در

کوتاه ترین فرصت ممکن از طریق مراکز هماهنگی نجات دریایی به مرجع ملی (سازمان بنادر و دریانوردی) اعلام تا مرجع ملی نسبت به فراخوانی اعضای کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات دریایی خصوصاً وزارت امور خارجه و استفاده از امکانات کشور و سایر کشورها اقدام نماید.

۳۸) خدمات جستجو و نجات دریایی عبارت است از کنترل و نظارت بر وضعیت اضطرار، برقراری ارتباط، انجام هماهنگی های لازم، توصیه ها و کمک های اولیه پزشکی یا نقل و انتقال افراد سانحه دیده با بهره گیری از امکانات تجهیزات خصوصی و دولتی و انجام نظارت بر سوانح، ارتباطات، هماهنگی در انجام مأموریت های جستجو و نجات دریایی و همکاری با مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی در بنادر جنوبی و شمالی به منظور کمک رسانی به انسانهای مضطر در دریا.

۲-۱- الزامات

۱-۲-۱- بر اساس مفاد کنوانسیونهای ذیل ارائه خدمات جستجو و نجات الزامی می باشد:

- کنوانسیون بین المللی ایمنی جان اشخاص در دریا SOLAS
- کنوانسیون دریاهای آزاد
- کنوانسیون سازمان ملل متحد در رابطه با حقوق دریاها
- کنوانسیون سازمان بین المللی هواپیمائی کشوری ICAO
- کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی SAR
- کنوانسیون بین المللی نجات دریایی SALVAGE

۲-۲-۱- تدابیر لازم برای ارائه و هماهنگی خدمات جستجو و نجات

بر اساس فصل دوم کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی: کشورهای عضو باید تا آنجا که ممکن است بصورت مجزا یا با همکاری سایر کشورهای دیگر و در صورت مقتضی با همکاری IMO در جهت توسعه خدمات جستجو و نجات دریایی اقدام نمایند و اطمینان حاصل نمایند که کمکهای لازم به افراد سانحه دیده در دریا ارائه می گردد. مقامات مسئول جستجو و نجات هر یک از کشورهای عضو باید به محض دریافت اطلاعاتی مبنی بر در خطر بودن فرد یا افرادی در دریا، اقدامات فوری را بعمل آورند و اطمینان حاصل نمایند که کمکهای لازم ارائه می گردد.

۳-۲-۱- قوانین و مقررات مرتبط در ایران

- الحاق کشورمان به کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی توسط سازمان بنادر و دریانوردی در سال ۱۳۷۳
- نظارت کامل در امور کشتیرانی ساحلی و بازرگانی و مجاهدت در توسعه آنها و تامین ایمنی عبور و مرور و انجام هر نوع اقدامی که پیشرفت و توسعه فعالیت کشتیرانی های بازرگانی و ساحلی لازم باشد.^۲

^۲ مجموعه قوانین و مقررات بندری - دریایی ایران

- اداره شبکه های مخابراتی (رادیویی ، تلگرافی ، تلفنی ، تله تایپ و غیره) در دریا و خشکی برای تماس با کشتیها و بنادر تابعه و تامین وسایل مربوطه با همکاری شرکت مخابرات ایران .
- ابلاغ بخشنامه هیات محترم دولت به شماره ۱۳۳۶۳/۱۲۶۰ مورخ ۱۳۷۵/۲/۱۱ مبنی بر همکاری کلیه دستگاههای ذیربط با سازمان بنادر و کشتیرانی بعنوان هماهنگ کننده عملیات جستجو و نجات دریایی در سال ۱۳۷۵ (مقررات)
- با آگاهی نسبت به ضرورت حفظ جان انسانهای مضطر در دریا با توجه به مفاد کنوانسیونهای یاد شده مبنی بر کمک رسانی به افراد سانحه دیده در دریا و همچنین برقراری امکانات کافی و موثر از طرف کشور ساحلی بمنظور برخورداری از آمادگیهای لازم و ارائه خدمات جستجو و نجات در طول سواحل کشور. (کنوانسیون SOLAS)
- با تاکید به سودمند بودن فعالیتهای هماهنگ فی مابین تعدادی از دستگاههای ذیربط کشور در رابطه با ایمنی در دریا (کنوانسیون SAR)

۳-۱- مزایای ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی

ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی از سوی کشورها نه تنها تعداد تلفات جانی و مالی را کاهش می دهد بلکه مزایای اشاره شده در ذیل را نیز به همراه خواهد داشت:

- ۱) ایجاد محیطی ایمن جهت بکارگیری صنایع مرتبط دریانوردی و هوانوردی، تجارت، گردشگری و تحقیقات می گردد. ارتقاء سطح ایمنی موجب درخواست و استفاده تعداد افراد بیشتری از هواپیما و کشتی می شود که این باعث توسعه اقتصادی کشور خواهد شد. این مهم رخ نخواهد داد مگر اینکه تدابیر لازم جهت ایجاد خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوب بمنظور پیشگیری و تقلیل اثرات حوادث بد و ناگوار اتخاذ گردد.
- ۲) انجام عملیات جستجو و نجات موثر و کارآ تبلیغات مثبتی را به همراه خواهد داشت، در مقابل برخورد ضعیف و غیر موثر در حوادث مهم نتیجه نامطلوب و تبلیغات منفی را به همراه خواهد داشت که این امر تاثیر زیادی بر صنایع حساس مانند گردشگری و حمل و نقل دریایی خواهد داشت، و در نهایت موجب تضعیف اینگونه صنایع و اقتصاد خواهد شد.
- ۳) سرعت و دقت لازم در عملیات جستجو و نجات دریایی موجب صیانت و حاکمیت آبهای کشور می گردد.
- ۴) موجب کاهش تعداد مصدومین، مجروحین مفقودین در دریا می گردد.
- ۵) باعث افزایش اطمینان روحی و روانی سرنشینان شناورها و نزدیکان و بستگان آنها می گردد.
- ۶) موجب کاهش حق بیمه مسئولیت و باربری در صنعت کشتیرانی و دریانوردی می گردد.

۴-۱- اهداف طرح ملی جستجو و نجات دریایی

با در نظر داشتن اهمیت همکاری در زمینه انجام موثر خدمات جستجو و نجات دریایی و هماهنگ سازی کلیه سازمانها و نهادهای دولتی و غیردولتی و با هدف حصول اطمینان از وجود پاسخ موثر و به موقع در مقابل اضطرار دریایی طرح تهیه گردیده است. این طرح همچنین در نظر دارد عوامل موثر در دستیابی به چنین هدفی را به نحو مقتضی فراهم نموده و از وجود هماهنگی کافی میان این عوامل، اطمینان حاصل نماید.

از نظر این طرح، عوامل مذکور عبارتند از:

- (۱) تهیه یک طرح ملی برای هماهنگی در انجام خدمات جستجو و نجات دریایی به منظور مرتفع نمودن نیازهای داخلی و تعهدات بین المللی
- (۲) حمایت از الزامات ذکر شده در کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی
- (۳) تهیه یک طرح جامع برای هماهنگی در اجرای عملیات جستجو و نجات دریایی و استفاده موثر از تمام منابع موجود در داخل کشور، بسط همکاریهای دو جانبه و تلاش در راستای بهبود این چنین همکاریها
- (۴) بهینه سازی منابع موجود که می توانند در ایجاد شبکه های همکاری و حفاظت بیشتر از جان و مال دریانوردان مؤثر واقع گردد.
- (۵) بسط همکاریهای فی مابین دستگاههای ذیربط جستجو و نجات در سطح کشور و آنهاییکه در عملیات جستجو و نجات در دریا شرکت می نمایند.
- (۶) همکاری و هماهنگی نمایندگان دستگاههای مسئول در این طرح نسبت به اجرای مفاد طرح و همکاری لازم را در اجرای این طرح با سازمان بنادر و دریانوردی

۱-۴-۱- طرح مذکور همچنین در نظر دارد :

- تعهدات بین المللی ، ملی و انسان دوستانه دولت جمهوری اسلامی ایران را تامین نماید
- تامین یک راهنمای ملی برای توسعه سیستم جستجو و نجات دریایی
- تشریح نقش و شرکت سازمانهای ذیربط در زمینه نجات جان انسانها
- شناسایی مرجع ملی برای انجام وظایف اشاره شده در طرح ملی
- در صورت امکان نجات مال دریانوردان با درجه دوم اهمیت نسبت به نجات جان انسانها
- شرکت در کلیه مراحل عملیات کمک رسانی شامل کمکهای اولیه (غذا، پوشاک، پزشکی و ...) به سانحه دیدگان و تحویل آنها به نقاط ایمن
- اشاعه فرهنگ جستجو و نجات دریایی

فصل دوم – سازماندهی

۱-۲- مرجع ملی (یا دستگاه و مسئول هماهنگی)

سازمان بنادر و دریانوردی بعنوان مرجع ملی مسئول ایجاد هماهنگی بین سازمانها و نهادها مختلف شرکت کننده در طرح ملی بوده و سازماندهی اقدامات لازم به منظور جستجو و نجات دریایی را بعهده دارد.

۲-۲- سازمانها و نهادهای شرکت کننده در اجرای طرح ملی

ایجاد و نگهداری یک سازمان مستقل جستجو و نجات دریایی ضمن دارا بودن مشکلات عدیده پرسنلی و تجهیزاتی از نظر اقتصادی نیز غیرموجه خواهد بود. لذا براساس توصیه سازمانهای بین المللی و به منظور اجرای استانداردها و پاسخگویی سریع به نیازها، ترتیبی باید اتخاذ گردد تا از پرسنل و تجهیزات سازمانهای نظامی و غیرنظامی که هر یک از آنها در موارد عادی وظائف سازمانی خویش را بعهده دار هستند در موارد لزوم به کمک مراکز هماهنگی و نجات دریایی بشتابند برای دستیابی به این هدف سازمان بنادر و دریانوردی اقدام به ایجاد مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی نموده است تا با همکاری کلیه سازمانهای ذیربط نسبت به نجات جان انسانها در دریا اقدام نماید. سازمانها و نهادهای مندرج در ذیل این بخش مسئول اجرای طرح ملی می باشند و باید وظایف معین شده در این طرح را مطابق دستورالعملها و روشهای تعیین شده در طرح به اجرا درآورند. براین اساس:

الف – هر سازمان یا نهاد باید خود مسئول و جانشین را از میان مدیران عالی خویش بعنوان نماینده تام الاختیار به مرجع ملی معرفی نماید.

ب- مرجع ملی باید کمیته ای متشکل از نمایندگان تام الاختیار سازمانها و نهادهای شرکت کننده در طرح ملی را ایجاد نماید.

ج- کمیته نمایندگان تام الاختیار حداقل دو سال یکبار به منظور بررسی چگونگی اجرای طرح ملی، تشکیل جلسه خواهد داد مرجع ملی می تواند در صورت ضرورت و در هنگام سوانح بزرگ دریایی و یا سایر موارد ضروری از اعضاء کمیته نمایندگان تام الاختیار برای تشکیل جلسه دعوت نماید.

د- کلیه سازمانها و نهادهای شرکت کننده در این طرح باید اختیارات کافی به منظور اعزام و بکارگیری پرسنل و تجهیزات مورد نیاز مرجع ملی را به نمایندگان مربوطه واگذار نمایند و یا امکان کسب مجوزهای لازم را از طریق آنان و بدون تاخیر فراهم آورند.

ه- فهرست کامل سازمانها و نهادهای شرکت کننده در طرح ملی، مشخصات و آدرس نمایندگان تام الاختیار و جانشینان در پیوست اول این طرح قرار دارد.

و- هر گونه تغییر در اطلاعات مربوط به نمایندگان سازمانها و نهادها و مسئولین اجرای طرح ملی باید بلافاصله توسط سازمان ذیربط به اطلاع مرجع ملی رسانیده شود.

ز- مرجع ملی مسئول ابلاغ فوری هر گونه تغییر در مشخصات نمایندگان تام الاختیار، به کلیه سازمانها و نهادهای شرکت کننده در طرح ملی می باشد.

۱-۲- سازمانها و نهادهای شرکت کننده در اجرای طرح ملی عبارتند از:

الف) سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان مرجع ملی

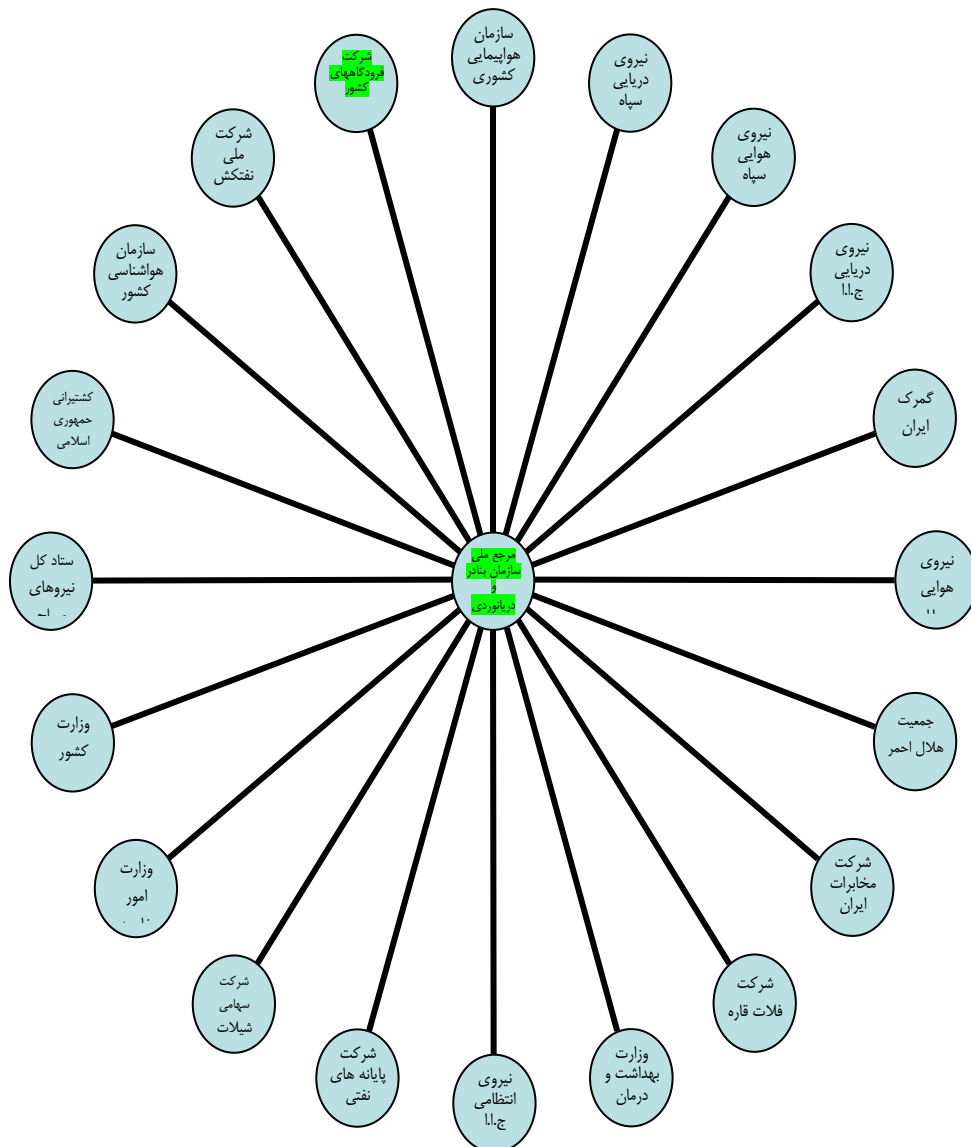
ب) سازمانهای همکار

- وزارت کشور - ستاد حوادث غیرمترقبه
- وزارت امور خارجه
- ستاد کل نیروهای مسلح - معاونت محترم اطلاعات و عملیات
- نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
- نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
- نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- سازمان هواپیمایی کشوری
- مرزبانی دریابانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
- وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی
- شرکت ملی نفت فلات قاره ایران
- شرکت پایانه های صادرات مواد نفتی
- شرکت سهامی شیلات ایران

- شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران
- شرکت ملی نفتکش ایران
- شرکت مخابرات ایران
- سازمان هواشناسی کشور
- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران
- گمرک ایران
- شرکت فرودگاههای کشور

ارگانها و سازمانهایی که همکاری مستقیم آنها با مرجع ملی و مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی

(MRCCs) ضروری می باشد:

۲-۲-۲- ساختار سازمانها و نهادهای شرکت کننده در طرح ملی

به محض وقوع سوانح دریایی در مناطق تحت پوشش این طرح، کل و یا قسمتی از عوامل ساختار جستجو و نجات دریایی فعال می گردد. فرآیند مقابله با سوانح توسط مرجع ملی اداره شده و مرجع مذکور تعیین کننده حدود اقدامات مورد نیاز بر اساس نوع و ابعاد سانحه خواهد بود.

۲-۳- وظایف و مسئولیتهای نهادها و سازمانهای شرکت کننده در طرح ملی

۱-۳-۲- سازمان بنادر و دریانوردی (مرجع ملی)

مرجع ملی باید کمیته ای را بعنوان کمیته ملی هماهنگی عملیات جستجو و نجات تشکیل داده و به کلیه سازمانهای مسئول در طرح معرفی نماید. کمیته ملی هماهنگی در سازمان بنادر و دریانوردی مستقر بوده و مستقیماً تحت نظر مرجع ملی اداره میشود.

۱) کمیته ملی هماهنگی باید با همکاری کلیه ارگانها و سازمانهای مسئول در طرح ملی متشکل از متخصصین دریایی، حقوقی و سایر تخصص های مورد نیاز جلساتی را تشکیل گردد.

۲) کلیه سازمانهای مسئول در طرح ملی باید به منظور همکاری در تشکیل چنین کمیته ای متخصصین ورزیده ای را برای عضویت در کمیته معرفی نمایند. نمایندگان مربوطه موظف می باشند بلافاصله پس از درخواست کمیته ملی، برای همکاری یا تشکیل جلسه در محل تعیین شده حاضر گردند.

۱-۳-۲-۱- وظایف کمیته ملی و ستاد هماهنگی سوانح دریایی در مقیاس بزرگ عبارتند از :

- ✓ هماهنگ نمودن امکانات ملی به منظور مقابله با سوانح دریایی در محدوده آبهای تحت پوشش این طرح و یا خارج از آن در همکاری و هماهنگی با سایر دولتهای منطقه بر اساس مفاد کنوانسیون SAR.
- ✓ تشکیل کمیته نمایندگان تام الاختیار دستگاههای ذیربط به منظور هماهنگی اقدامات لازم.
- ✓ تعیین مسئولین ارشد مراکز عملیات جستجو و نجات در مراکز استانی.
- ✓ دریافت و توزیع اطلاعات در ارتباط با اجرای طرح ملی و طرح های استانی.
- ✓ پیگیری جهت ایجاد هماهنگی های لازم با سایر سازمانها و ارگانهای ذیربط داخلی، منطقه ای و بین المللی.
- ✓ نظارت و کنترل در برنامه ریزی های کلان جستجو و نجات دریایی و همچنین تهیه، تدوین و توسعه طرح ملی جستجو و نجات.

- ✓ بررسی ، تصویب و تدوین برنامه بازنگری طرح ملی و طرح های استانی جستجو و نجات دریایی .
- ✓ برنامه ریزی برای مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی (MRCC) به تجهیزات مورد نیاز.
- ✓ تدوین دستورالعمل و ایجاد ساختار ارتباطی (مخابراتی) مناسب و کافی در بین کلیه عوامل پشتیبانی، عملیاتی .
- ✓ نظارت بر برگزاری مانورهای دریایی هماهنگ با حضور کلیه سازمانهای شرکت کننده در طرح ملی، به منظور حصول اطمینان از وجود آمادگی برای مقابله با سوانح دریایی .
- ✓ برنامه ریزی جهت ارتقاء سطح کارایی و اثربخشی خدمات جستجو و نجات دریایی.
- ✓ نظارت بر ارائه اخبار و اطلاعات مربوط به حوادث و سوانح
- ✓ ایجاد گروه کاری و برگزاری جلسات مورد نیاز به منظور ارائه پیشنهادات لازم به کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات
- ✓ تشکیل ستاد هماهنگی عملیات بمنظور هدایت عملیات، تقسیم کار در هنگام وقوع سوانح دریایی بزرگ یا قهری
- ✓ اعلام روشها و مقررات جاری جستجو و نجات به مراکز عملیات جستجو و نجات.
- ✓ دریافت گزارشات مراکز عملیاتی در خصوص اقدامات جستجو و نجات.
- ✓ ایجاد دبیرخانه کمیته ملی هماهنگی .
- ✓ ترتیب برقراری ارتباط با سازمانهای خارجی به منظور جلب همکاری های لازم در عملیات جستجو و نجات.
- ✓ تهیه و تدوین طرح آموزشی نیروی انسانی مربوطه و نظارت مستمر در اجرای آن.
- ✓ تشکیل ستاد عملیاتی جهت بررسی و شرکت در عملیات جستجو و نجات بر اساس درخواست سازمانهای خارجی و یا کشورهای حوزه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر
- ✓ برنامه ریزی بمنظور تدوین و امضاء موافقت نامه های دو جانبه با سازمانها و ارگانهای ذیربط داخلی و منطقه ای
- ✓ ایجاد بانک اطلاعاتی به منظور ضبط و طبقه بندی مدارک و نقشه های مورد لزوم برحسب اولویت .
- ✓ ارزیابی گزارش عملیات های جستجو و نجات مراکز هماهنگی .
- ✓ تهیه برنامه های آموزشی مورد نیاز دستگاههای عملیاتی و ایجاد کلاسهای بدین منظور.
- ✓ تهیه دستورالعمل های مورد نیاز برای انجام عملیات جستجو و نجات بر اساس توصیه های IMO.

- ✓ تهیه استاندارد حداقل تجهیزات مورد نیاز در مراکز عملیاتی جستجو و نجات .
- ✓ ارائه بودجه مورد نیاز به مرجع ملی .
- ✓ ارائه پیشنهادات در خصوص تجهیزات به مرجع ملی .
- ✓ موافقت نامه های اخذ شده با سازمانهای داخلی و منطقه ای در پیوست شماره چهار این طرح قرار دارد.
- ✓ تهیه و تدوین طرح آموزشی نیروی انسانی مربوطه و نظارت مستمر بر اجرای آن
- ✓ تلفیق مراکز جستجو و نجات دریایی و هوایی با توجه به قوانین مربوطه

۲-۱-۳-۲- مشخصات کمیته ملی هماهنگی

دبیرخانه و مرکز ملی هماهنگی نجات دریایی واقع در ساختمان مرکزی سازمان بنادر و دریانوردی محل هماهنگی کردن فعالیتهای جستجو و نجات برای پاسخگویی به حوادث دریایی بزرگ یا قهری می باشد.

۲-۱-۳-۳- تجهیزات مورد نیاز کمیته ملی هماهنگی

امکانات مخابراتی این مرکز با توجه به نیاز امکان ارتباط دو جانبه بین کلیه واحدهای جستجو و نجات ذیربط و مرکز ملی هماهنگی باید با سیستم تلفن بطور اختصاصی و همچنین سیستم عمومی، تلکس، نمابر اینمارسات و استفاده از امکانات اینترنتی و پست الکترونیکی مجهز گردد.

نقشه های دریایی کلیه مناطق دریایی مورد نیاز و مناطق دریایی تحت پوشش طرح و وسایل لازم جهت نقشه کشی

۲-۱-۳-۴- وظایف دبیرخانه کمیته ملی

به منظور تسهیل در انجام وظایف کمیته ملی ، دبیرخانه ای در محل این مرکز ایجاد می گردد ، وظایف دبیرخانه کمیته ملی هماهنگی به شرح زیر می باشند :

- جمع آوری و طبقه بندی اطلاعات

- هماهنگی برای برگزاری جلسات کمیته ملی هماهنگی، فوری و اضطراری و سایر جلسات در ارتباط با اجرای طرح

حداقل هر دو سال یک بار و تهیه گزارش جلسات فوق الذکر

- انجام مکاتبات در خصوص موضوعات مربوط به این طرح

- اطلاع رسانی عمومی و سایر اقدامات در ارتباط با وظایف محوله از سوی کمیته ملی هماهنگی

۲-۳-۲- وزارت کشور

- ✓ همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام اکیپ های متخصص مورد نیاز مقابله با سوانح دریایی حسب درخواست مرجع ملی
- ✓ شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی
- ✓ معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- ✓ شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی
- ✓ همکاری و هماهنگی لازم به منظور انتقال دریانوردان خارجی به کشورشان

۲-۳-۳- وزارت امور خارجه

- همکاری و هماهنگی با مرجع ملی در خصوص تهیه و تدوین موافقت نامه همکاری جستجو و نجات دریایی مورد نیاز و تعیین مناطق جستجو و نجات دریایی با کشورهای همسایه بنا به درخواست مرجع ملی .
- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا بر درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی
- وزارت امور خارجه بنا به درخواست مرجع ملی، همکاری و مساعدتهای لازم را برای انتقال دریانوردان خارجی که شناورشان غرق گردیده به کشورشان و همچنین دریانوردان ایرانی به ایران بعمل خواهد آورد.
- وزارت امور خارجه همکاری و هماهنگیهای لازم را به مرجع ملی برای برگزاری سمینار و کنفرانس های بین المللی جهت تبادل تجربیات با طرف های خارجی بعمل خواهد آورد.

۲-۳-۴- ستاد کل نیروهای مسلح - معاونت اطلاعات و عملیات

- همکاری و هماهنگی با مرجع ملی در خصوص دستور به اعزام تجهیزات مورد نیاز به مقابله دریایی حسب درخواست مرجع ملی
- شرکت در برنامه های آموزشی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۵-۳-۲- ستاد مشترک ارتش

- همکاری و هماهنگی با مرجع ملی در خصوص دستور به اعزام تجهیزات مورد نیاز به مناطق دریایی حسب درخواست مرجع ملی
- شرکت در برنامه های آموزشی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۶-۳-۲- ستاد مشترک سپاه

- همکاری و هماهنگی با مرجع ملی در خصوص دستور به اعزام تجهیزات مورد نیاز به مناطق دریایی حسب درخواست مرجع ملی
- شرکت در برنامه های آموزشی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۷-۳-۲- نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار
- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای دریایی و هوایی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی (چگونگی اجرا برابر هماهنگی با نداجا می باشد)
- شرکت در برنامه های آموزشی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۸-۳-۲- نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار
- همکاری در خصوص اعزام واحدهای پروازی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی
- شرکت در برنامه های آموزشی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۹-۳-۲- نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای دریایی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۰-۳-۲- نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای پروازی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۱-۳-۲- سازمان هواپیمایی کشوری

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای پروازی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۲-۳-۲- دریا بانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام شناورهای دریایی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۳-۳-۲- وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام اکیپ های متخصص پزشکی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

- ارائه خدمات فوریتهای پزشکی و همچنین ارائه توصیه های پزشکی

۱۴-۳-۲- شرکت نفت فلات قاره ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار
- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای دریایی و هوایی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی
- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۵-۳-۲- شرکت پایانه های صادرات نفتی

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار
- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام شناورهای دریایی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی
- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۶-۳-۲- شرکت سهامی شیلات ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعلام به شناورهای منطقه ای و نیز اعزام شناورهای دریایی مورد نیاز حسب

درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۷-۳-۲- شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام به شناورهای دریایی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا

مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۸-۳-۲- شرکت ملی نفتکش ایران

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام شناورهای دریایی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا

مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۱۹-۳-۲- شرکت مخابرات ایران

- همکاری با مرجع ملی و در اختیار گذاردن امکانات مخابراتی مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۲۰-۳-۲- سازمان هواشناسی کشور

- همکاری با مرجع ملی در خصوص ارسال گزارشات مورد نیاز مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی در هنگام وقوع

سوانح دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۲۱-۳-۲- سازمان امداد و نجات - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اکیپ های متخصص مورد نیاز و استقرار اکیپ های پزشکی در مراکز هماهنگی

نجات دریایی حسب درخواست مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا بر درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۲۲-۳-۲- گمرک ایران

- همکاری با مرجع ملی یا مراکز هماهنگی نجات دریایی به منظور ورود موقت یا دائم تجهیزات مورد نیاز جستجو و

نجات دریایی

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

۲۳-۳-۲- شرکت فرودگاههای کشور

- تبادل اطلاعات با مراکز هماهنگی نجات دریایی در خصوص اعلام وضعیت اضطرار

- همکاری با مرجع ملی در خصوص اعزام واحدهای پروازی و تجهیزات مورد نیاز حسب درخواست مرجع ملی یا

مراکز هماهنگی نجات دریایی

- شرکت در برنامه های آموزشی جستجو و نجات دریایی بنا به درخواست مرجع ملی

- معرفی نماینده تام الاختیار و جانشین به همراه شماره تلفنهای تماس به مرجع ملی

- شرکت در مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی

۴-۲- مراکز هماهنگی نجات دریایی (MRCCs)

به منظور دستیابی به حداکثر هماهنگی و آمادگی در هنگام وقوع حوادث دریایی بزرگ و قهری مراکز هماهنگی نجات دریایی با همکاری و هماهنگی کلیه ادارات و نهادهای مسئول استانی کمیته ای استانی تشکیل می دهند. کمیته استانی با همکاری کلیه ادارات و نهادهای ذیربط، نظارت بر اجرای طرح استانی جستجو و نجات و همچنین عملیات جستجو و نجات و نجات دریایی را به عهده دارد. مراکز هماهنگی نجات دریایی مستقیماً بوسیله دستگاه مسئول هر استان اداره می شود. بدیهی است کلیه مراکز هماهنگی نجات دریایی باید نسبت به معاونت امور دریایی یا اداره کل نجات و حفاظت دریایی سازمان بنادر و دریانوردی پاسخگو باشند.

الف - دستگاه مسئول در هر استان، اداره کل بنادر و دریانوردی استان مربوطه می باشد.

ب - مرکز هماهنگی نجات دریایی استانی باید با همکاری کلیه ادارات و نهادهای مسئول در طرح استانی، کمیته کارشناسی متشکل از متخصصین دریایی، حقوقی و سایر تخصص های مورد نیاز را تشکیل دهد.

ج - کلیه ادارات و نهادهای مسئول در طرح استانی باید به منظور همکاری در تشکیل چنین کمیته ای، متخصصین با تجربه را برای عضویت در کمیته استانی معرفی نمایند. نمایندگان مربوطه موظف می باشند بلافاصله پس از درخواست مرکز هماهنگی استانی برای همکاری یا تشکیل جلسه در محل تعیین شده، حاضر گردند.

د - هر مرکز هماهنگی نجات دریایی استانی متشکل از مجموعه ای از مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی می باشد. چگونگی ارتباط این مراکز با یکدیگر به ترتیبی خواهد بود که در طرح های استانی معین شده است.

۴-۲-۱- وظایف مراکز هماهنگی نجات دریایی عبارتند از :

- تهیه طرح های استانی جستجو و نجات .
- تشکیل کمیته هماهنگی استانی جستجو و نجات.
- تجزیه و تحلیل اعلام وضعیت اضطرار.
- پاسخ به اعلام وضعیت اضطرار.
- رله یا انعکاس وضعیت اضطرار به مرجع ملی و سایر مراکز هماهنگی نجات یا شناورهای نزدیک به شناور مضطر.
- مسئولیت هماهنگی عملیات جستجو و نجات دریایی.
- برنامه ریزی جهت عملیات جستجو و نجات دریایی و هوائی.
- اعلام آماده باش و اعزام تیم جستجو و نجات دریایی.

- تعیین فرمانده در صحنه و وظایف آن.
- تشکیل کمیته کارشناسی و برگزاری جلسات .
- هماهنگ نمودن اقدامات کلیه ادارات و نهادهای مسئول در طرح استانی جستجو و نجات .
- ارتباط مستمر با مراکز فرعی و هماهنگی کلیه مراکز فرعی عملیاتی در حوزه صلاحیت طرح استانی .
- ایجاد بانک اطلاعاتی از کلیه تجهیزات و امکانات جستجو و نجات موجود در سازمانها و ارگانهای استان .
- ضبط و طبقه بندی مدارک و نقشه های مورد لزوم بر حسب اولویت در بانک اطلاعاتی .
- ثبت و درج آمار سوانح دریایی جهت ارزیابی و پیشگیری از سوانح مشابه.
- نظارت بر تشکیل ، تجهیز و اعزام تیم های عملیاتی جستجو و نجات در مراکز فرعی .
- تجزیه و تحلیل آمار سوانح دریایی و تعیین مناطق پرخطر دریایی.
- تأیید طرح های عملیاتی مراکز فرعی .
- اجرای برنامه های آموزش تئوری و عملی برای کلیه پرسنل شرکت کننده در طرح استانی .
- همکاری در تهیه دستور العمل ها ، راهنماها و استانداردها با مرجع ملی .
- ایجاد سیستم دریافت و انتشار اطلاعات مربوط به سوانح دریایی به طور شبانه روزی .
- اعزام تیم های عملیاتی جستجو و نجات به مراکز فرعی در صورت اعلام نیاز .
- ارائه خدمات فوریتهای پزشکی.
- انعکاس سوانح دریایی به مراجع ذیربط.
- شناسایی و تعیین منابع بالقوه امکانات در استان .
- اشاعه فرهنگ جستجو و نجات دریایی به منظور سطح آگاهی و همچنین افزایش مشارکت عمومی
- پیشنهاد منطقه تحت پوشش مراکز فرعی به مرجع فرعی .
- پیشنهاد اصلاح طرح های استانی و فرعی به مرجع ملی .
- خاطر نشان می سازد کلیه عملیاتهای جستجو و نجات و تجهیزات مراکز هماهنگی نجات می بایست در راستای دستورالعملهای اشاره شده در دستورالعملهای بین المللی جستجو و نجات مانند IAMSAR و شامل موارد ذیل باشد:

- مدیریت و سازماندهی (ORGANIZATION AND MANAGEMENT)

- هماهنگی در عملیات (MISSION CO-ORDINATION)

- تسهیلات واحدهای متحرک (MOBILE FACILITIES)

۵-۲- مراکز فرعی نجات دریایی

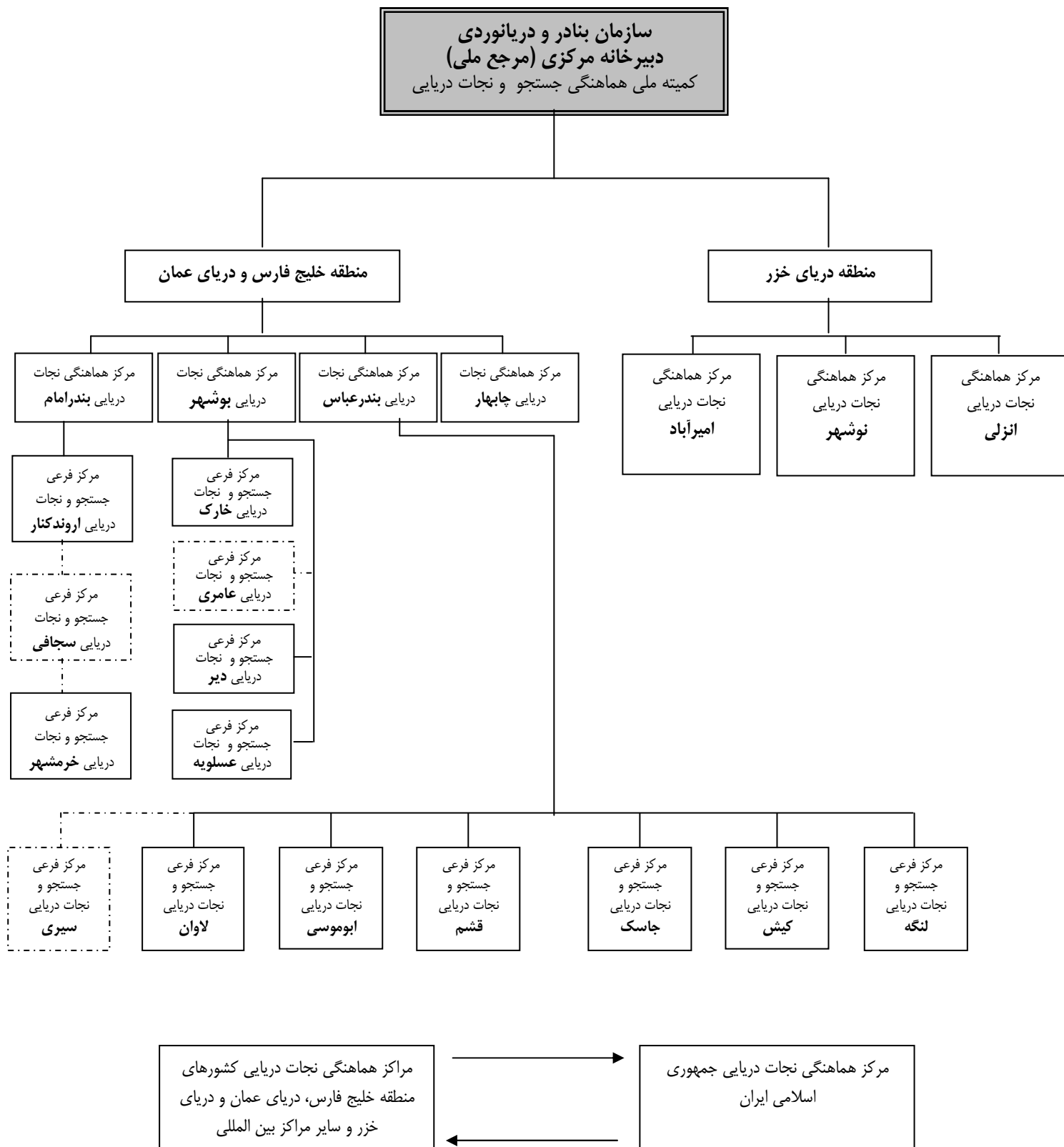
به منظور تسریع در انجام عملیات مؤثر جستجو و نجات مرکز هماهنگی نجات دریایی استان میبایست در صورت نیاز اقدام به تشکیل مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی در حوزه تحت پوشش خود نمایند. مسئولین مرکز یا مراکز فرعی موظفند کلیه دستوراتی را که از طرف مراکز هماهنگی نجات دریایی استان به منظور همکاری و هماهنگی در عملیات جستجو و نجات صادر می گردد اجرا نمایند.

۱-۵-۲- وظایف مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی :

در شرایطی که مرکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC) مستقیماً نتواند عملیات جستجو و نجات را در یک منطقه فرعی کنترل نماید مراکز فرعی راساً هدایت عملیات جستجو و نجات را به عهده گرفته و وظایف این مراکز معمولاً قسمتی یا کلیه مسئولیتهای مربوط به مرکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی میباشد.

لازم به ذکر است، کلیه مراکز هماهنگی و فرعی جستجو و نجات بر اساس مفاد کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی باید ۲۴ ساعته و ۷ روز هفته آماده ارائه سرویس جستجو و نجات دریایی باشند

ساختار تشکیلات جستجو و نجات دریایی ایران

..... در دست اقدام

۶-۲- تجهیزات مورد نیاز

کمیته ملی هماهنگی باید به منظور حصول اطمینان از وجود تجهیزات کافی در کلیه مراکز هماهنگی نجات دریایی تعیین شده در این طرح، استاندارد حداقل تجهیزات را برای مراکز مختلف تعریف نماید. این استاندارد باید حداقل بر اساس عوامل ذیل تعریف شده باشد.

- حد اقل تجهیزات مورد نیاز به منظور ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوب

- حجم ترافیک دریایی در هر منطقه

- وجود مناطق حساس و پرخطر در هر منطقه

- شرایط دریایی در هر منطقه (شدت جریان آب، ارتفاع موج و ...)

- سوابق و آمار سوانح دریایی در هر منطقه

۱-۶-۲ امکانات و تجهیزات مراکز جستجو و نجات دریایی

کلیه مراکزی که براساس این طرح بعنوان مراکز هماهنگی نجات دریایی شناخته می شوند باید تجهیزات مناسب و کافی را به منظور انجام اقدامات مؤثر در حوزه عملیاتی تعیین شده و یا در مناطقی که مرجع ملی تعیین می نماید در اختیار داشته باشند. این تجهیزات باید حداقل شامل شناورها و واحدهای پروازی مناسب و تجهیزات کافی (بنا بر استاندارد های اعلام شده در سازمان جهانی دریانوردی) باشند.

مراکز هماهنگی نجات دریایی باید علاوه بر تجهیزات مستقر در هر کدام از مراکز فرعی عملیاتی جستجو و نجات مکانهایی را نیز بعنوان مراکز ذخیره تجهیزات تعیین نموده و تجهیزات کافی و مناسب را برای این مراکز تهیه نماید. مرجع ملی باید محل استقرار تجهیزات ذخیره را به نحوی تعیین نماید که امکان استفاده فوری در کلیه مناطق تحت پوشش این طرح در کوتاهترین زمان امکان پذیر باشد.

کلیه مراکز که در آنها تجهیزاتی به منظور جستجو و نجات نگهداری می شود موظف می باشند هرگونه تغییرات در وضعیت تجهیزات خود را به مرکز هماهنگی نجات دریایی گزارش نمایند. این گزارش حداقل باید شامل تعداد تجهیزات، آماده به کار بودن یا خارج از سرویس بودن آنها و دلایل خارج از سرویس بودن چنین تجهیزاتی باشد.

مرکز هماهنگی نجات دریایی در هر منطقه باید فهرست کاملی در طرح استانی، از تجهیزات آماده بکار موجود در کلیه مراکز فرعی و مراکز ذخیره تجهیزات را تهیه نماید و بلافاصله پس از دریافت هرگونه تغییر در تجهیزات، آنرا در فهرست مذکور درج نماید.

پس از اتمام هر عملیات جستجو و نجات مراکز هماهنگی نجات دریایی موظف به تعمیر و ترمیم فوری کلیه تجهیزات و مواد مصرفی و انتقال آنها به محل های تعیین شده می باشند. چنانچه تجهیزاتی نیز از مراکز دیگر و یا از مراکز ذخیره تجهیزات به منظور جستجو و نجات به امانت گرفته شده باشد، باید بلافاصله پس از تعمیر و ترمیم به مکانهای اولیه عودت داده شوند. مسئولیت انجام بهینه اقدامات فوق به عهده بالاترین مقام اجرایی مراکز هماهنگی نجات دریایی می باشد.

اطلاعات مربوط به مراکز هماهنگی و فهرست کامل تجهیزات موجود در این مراکز در پیوست دو این طرح قرار دارد.

۲-۶-۲- تجهیزات عملیاتی

امکانات جستجو و نجات دریایی شامل واحدهای جستجو و نجات (دریایی، هوایی و زمینی) و همچنین سایر منابع و امکانات که میتوانند در عملیات جستجو و نجات دریایی شرکت نمایند، میباشد. واحدهای جستجو و نجات باید مجهز به تجهیزات مناسب و برخوردار از افراد متخصص جهت شرکت در عملیات جستجو و نجات باشند. واحدهای جستجو و نجات دریایی مانند کشتی جستجو و نجات دریایی، واحدهای جستجو و نجات هوایی شامل بالگرد و واحدهای جستجو و نجات زمینی مانند ماشینهای آمبولانس و به منظور جابجایی افراد سانحه دیده می باشند. واحدهای جستجو و نجات دریایی را باید طوری انتخاب نمود که در کوتاهترین فرصت ممکن بتوانند در محل وقوع سانحه دریایی شرکت نمایند.

ضمناً خاطر نشان میسازد امکانات یادشده باید قابلیت حداقل یک یا چند مورد از موارد یاد شده در ذیل را برخوردار باشند:

- شرکت در عملیات کمک رسانی و جلوگیری یا تقلیل از شدت سانحه.

- شرکت در عملیات جستجو .

- انتقال تجهیزات پشتیبانی شامل وسایل بقا به صحنه عملیات یا محل وقوع سانحه.

- نجات افراد بازمانده.

- ارائه غذا، دارو و یا هرگونه الزامات مورد نیاز جهت بازماندگان.

- انتقال افراد بازمانده به محل ایمن.

۲-۶-۳- تجهیزات مخابراتی

هر واحد جستجو و نجات باید به منظور ارتباط سریع و دقیق با هماهنگ کننده عملیات در صحنه (OSC)، هماهنگ کننده ماموریت جستجو و نجات، واحدهای جستجو و نجات و یا فرد مضطر که معمولاً بصورت رادیو تلفنی یا نوشتاری است به تجهیزات خاص رادیویی از قبیل VHF و VHF-DSC و MF و MF-DSC و دستگاه های مخابراتی ماهواره ای، ناوتکس، دو خط مستقیم تلفن (موبایل)، فاکس، و امکان دسترسی به تلکس، پست الکترونیکی مجهز گردد.

۴-۶-۲- تجهیزات پشتیبانی کننده

تجهیزات پشتیبانی معمولاً توسط واحدهای پروازی یا شناور، جهت بازماندگان ارسال میگردد. نوع و تعداد واحدهای نجات بستگی به شرایط محلی وقوع حوادث دارد. مراکز عملیاتی جستجو و نجات میبایست امکانات کافی جهت پشتیبانی عملیات را نیز مد نظر قرار دهند.

۵-۶-۲- اجاره تجهیزات

مرجع ملی باید هماهنگی های لازم را به منظور اجاره تجهیزات مورد نیاز و استفاده از آنها در مراکز هماهنگی نجات دریایی از طریق مراکز شناخته شده داخلی یا بین المللی انجام دهد. چنین هماهنگی هایی لازم است قبل از وقوع سوانح انجام پذیرفته باشد، تا از بروز هر گونه تأخیر غیر ضروری در هنگام عملیات جستجو و نجات جلوگیری گردد. مرجع ملی باید فهرستی از مراکز اجاره تجهیزات و نمونه ای از فرم قراردادهای لازم برای اجاره را تهیه و اطلاعات را به روز نگهداری نماید.

۷-۲- مناطق تحت پوشش جستجو و نجات دریایی

کلیه مراکز هماهنگی نجات دریایی استانی تعیین شده در طرح ملی باید طرح از پیش تدوین شده ای را در راستای اهداف و برنامه های طرح ملی به منظور آمادگی، همکاری و انجام عملیات جستجو و نجات در اختیار داشته باشند. طرح استانی پس از طی مراحل استصوابی باید به درستی روابط بین سازمانها و ارگانهای ذیربط در استان را تعریف کرده و ارتباط منطقی بین مراکز فرعی جستجو و نجات در منطقه تحت پوشش خود ایجاد نماید. کلیه طرح های استانی پس از تأیید مرجع ملی و استانداردی مربوطه قابل اجراء می باشند.

۸-۲- طرح های استانی جستجو و نجات دریایی

۱-۸-۲- منطقه تحت پوشش طرح های استانی در خلیج فارس و دریای عمان

سواحل و آبهای کشور در خلیج فارس و دریای عمان به چهار منطقه به شرح ذیل تقسیم میشوند.

۱- استان خوزستان

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات مرکز بندر امام خمینی:
شامل طول جغرافیایی از E 48 00 تا E 50 10 میباشد.

۲- استان بوشهر

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات مرکز بوشهر:
شامل طول جغرافیایی از E 50 10 تا E 53 00 میباشد.

۳- استان هرمزگان

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات دریایی بندر عباس:
شامل طول جغرافیایی از E 53 00 تا E 58 00 میباشد.

۴- استان سیستان و بلوچستان

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات دریایی چابهار:
شامل طول جغرافیایی از E 58 00 تا E 61 30 میباشد.

ب) منطقه تحت پوشش طرح های استانی در دریای خزر

سواحل و آبهای کشور در دریای خزر به سه منطقه به شرح زیر تقسیم میگردند.

۱- استان گیلان (جنوب غربی دریای خزر)

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات دریایی انزلی:
شامل طول جغرافیایی از E 48 52 تا E 50 30 میباشد.

۲- استان مازندران (جنوب دریای خزر)

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات دریایی نوشهر:
شامل طول جغرافیایی از E 50 30 تا E 52 20 میباشد.

۳- استان مازندران (جنوب شرقی دریای خزر)

منطقه تحت پوشش مرکز هماهنگی نجات دریایی امیرآباد:
شامل طول جغرافیایی از E 52 20 تا E 54 00 میباشد.

۲-۸-۲- مناطق حساس و پر خطر در منطقه تحت پوشش اشاره شده در طرح

باتوجه به حساسیت بالقوه مناطق تحت پوشش این طرح (در سواحل جنوبی و شمالی کشور) و ضرورت انجام اقدامات به موقع به منظور پیشگیری از وقوع سوانح مشابه، ضروری است کلیه سازمانهای مسئول اطلاعات مورد نیاز مناطق حساس و پر خطر (آمار سوانح دریایی، محدودیتهای جغرافیایی ، حجم بالای ترافیک دریایی و تردد کشتیهای مسافری) را در اختیار مرجع ملی قرار دهند. مرجع ملی وظیفه دارد تمهیدات و طرح های لازم به منظور انجام اقدامات خاص حفاظتی در این مناطق را تهیه و به مورد اجراء گذارد .

۲-۸-۳- تاسیس ایستگاه رادیویی در منطقه تحت پوشش طرح

باتوجه به حساسیت بالقوه مناطق تحت پوشش این طرح (در سواحل جنوبی و شمالی کشور) و ضرورت انجام اقدامات به موقع به منظور ارتقاء سطح ایمنی تردد و ردیابی در هنگام وقوع سوانح، ضروری است مرجع ملی با همکاری شرکت مخابرات ایران نسبت به تشویق دستگاه های دولتی و غیر دولتی، پس از اخذ مجوزهای لازم از ارگانهای مربوطه نسبت به تاسیس ایستگاه رادیویی (باند دریایی) در مناطق یاد شده اقدام نمایند.

نقشه مناطق حساس و آسیب پذیر که بیشترین تعداد حوادث در این مناطق به ثبت رسیده است به پیوست سوم طرح میباشد .

فصل سوم - آموزش، تمرینات اجرایی

۱-۳- آموزش و تمرینات

آموزش و تمرینات بعنوان یک جزء اساسی از ساختار این طرح شناخته می شود مرجع ملی باید تمهیدات لازم به منظور آموزش کلیه پرسنل مسئول در این طرح و طرح های استانی و فرعی را فراهم نموده و از وجود نیروهای آموزش دیده و مجرب در مراکز هماهنگی نجات دریایی اطمینان حاصل نماید.

۱-۱-۳- آموزش

کلیه افراد و پرسنلی که براساس این طرح در برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت، و کنترل عملیات جستجو و نجات شرکت خواهند داشت باید آموزش های لازم به منظور کسب مهارت و توانایی انجام اقدامات مورد نیاز بر حسب وظایف تعریف شده در طرح را طی نموده باشند.

مرجع ملی باید مراکز ذیصلاح را که امکانات و توانایی برگزاری و ارائه چنین دوره هایی را داشته باشند ایجاد یا معرفی نماید. چهارچوب دوره های آموزشی برای هر فرد باید متناسب با مسئولیت وی در این طرح یا در طرح های استانی و فرعی جستجو و نجات تدوین شده باشد. دوره های آموزشی باید براساس استانداردهای آموزشی شناخته شده بین المللی و ملی تدوین شده باشند. این آموزش ها باید شامل آموزش تئوری و کارگاههای عملی متناسب با مسئولیت اشخاص برنامه ریزی گردند. در صورت نیاز می توان از اساتید خارج از کشور برای برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت دعوت بعمل آورد و یا افرادی را که شایستگی کافی داشته باشند و قبلاً مهارت ها و تجاربی را درخصوص جستجو و نجات کسب کرده باشند و همچنین جهت آموزش به خارج از کشور اعزام نمود. افراد مذکور باید به نحوی انتخاب گردند که پس از بازگشت به کشور توانایی لازم برای تشکیل کلاسهای آموزشی به منظور انتقال آموخته ها به سایر پرسنل طرح را داشته باشند.

آموزش های تئوری می بایست که شامل روشهای جستجو و نجات، تجهیزات، جنبه های حقوقی، ارتباطات، شناخت انواع تجهیزات، سنجش از دور، ارزیابی شدت خطر، جنبه های مالی، تعیین خسارت و سایر موارد مورد نیاز براساس این طرح باشند.

۲-۱-۳- تمرینات

به منظور حفظ آمادگی کلیه پرسنلی که براساس این طرح و طرح های استانی و فرعی دارای مسئولیت و وظیفه ای می باشند، و آشنایی آنها با آخرین روشهای مدیریتی و عملیاتی جستجو و نجات، تمرینات ادواری (مانور) منظمی با همکاری کلیه سازمانهای مسئول در طرح تنظیم خواهد گردید. این تمرینات باید براساس برنامه زمان بندی تعیین شده از طرف مرجع ملی دنبال گردند.

هدف از این تمرینات عبارت است از :

- حصول اطمینان از آشنایی کافی افراد با مسئولیت ها و وظایف تعیین شده در طرح.
- اطمینان از وجود تجهیزات مناسب ، کافی و آماده عملیات در محل های تعیین شده در طرح .
- حصول اطمینان از استفاده و بهره برداری کامل از تجهیزات
- اطمینان از کارایی روشهای عملیاتی

الف - برنامه تمرینات

تمرینات فرعی	دو تمرین در طول سال (هر شش ماه یک تمرین)
	تمرین عملیاتی محدود با هدف حصول اطمینان از آمادگی تجهیزات و پرسنل که معمولاً توسط مراکز هماهنگی نجات دریایی برگزار می شود.
تمرین ملی	یک تمرین سالانه ، تمرین عملیاتی وسیع با هدف حصول اطمینان از کارایی روشها ، مدیریت، پرسنل، تجهیزات، برقراری ارتباط با کشورهای همسایه و آزمون یکنواخت طرح های فرعی با ایجاد مرکز هدایت عملیات در کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات به منظور فرماندهی عملیات جستجو و نجات دریایی

ب - محورهای تمرین

تمرینات عملی باید حداقل شامل موارد زیر باشند :

- ارسال و دریافت اطلاعات بطور عملی قبل از عملیات و در حین عملیات جستجو و نجات

- اقدامات اولیه، جمع آوری اطلاعات مورد نیاز، ارزیابی اطلاعات بدست آمده

- ردیابی

- چگونگی شروع عملیات جستجو

- نحوه شناسایی شناور حادثه دیده از طریق هوا و دریا (توسط واحدهای پروازی و شناورها)

- استفاده از تجهیزات

- جمع آوری اسناد و مدارک در ارتباط با سانحه

- اطلاع رسانی عمومی

- سایر موارد مرتبط با عملیات جستجو و نجات

۲-۳- منابع مالی اجرای طرح

جستجو و نجات دریایی خواه در ابعاد وسیع یا کوچک نیازمند صرف هزینه هایی به منظور تهیه و بازنگری طرح های جستجو و نجات، نظارت و سایر اقدامات مورد نیاز میباشد، بر این اساس، منابع مالی اجرای طرح ملی به روش زیرتأمین میگردد:

۱-۲-۳- صندوق ملی جستجو و نجات دریایی

مرجع ملی باید صندوقی را به منظور نگهداری کلیه اعتبارات مربوط به انجام عملیات جستجو و نجات دریایی را ایجاد نماید. منبع تأمین کننده بودجه این صندوق عبارت است از:

(۱) به منظور تأمین بودجه اولیه مورد نیاز اجرای این طرح مرجع ملی مکلف میباشد لایحه بودجه مورد نیاز را برای

تجهیز مراکز هماهنگی جستجو و نجات دریایی در استانهای مربوطه را جهت تصویب هیات دولت ارسال نماید.

(۲) به منظور پشتیبانی مالی صندوق، سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان متولی امر دریایی در کشور مبلغی از محل

درآمدهای حاصله از صدور مدارک دریانوردان را به این امر اختصاص دهد و در قبال صدور مدارک دریانوردی

وجهی را نیز بابت اقدامات جستجو و نجات که نهایتاً فرد دریانورد ذینفع آن میباشد از دریانوردان اخذ نمایند.

(۳) به منظور حمایت از دریانوردان سالیانه مبلغی بعنوان هدیه از سوی صنایع مرتبط خصوصاً شرکتهای کشتیرانی که

در کشورمان فعالیت می نمایند در حد توان خودشان به صندوق اختصاص خواهند داد. میزان وجه توسط کمیته

ملی هماهنگی جستجو و نجات دریایی مشخص خواهد شد.

۳-۳- مسئول هماهنگی و پشتیبانی اداری و مالی

مسئول ملی جستجو و نجات باید یک نفر را به عنوان مسئول هماهنگی و پشتیبانی مالی از پیش معین و معرفی نماید .

مسئول هماهنگی و پشتیبانی اداری و مالی مسئول حفظ و نگهداری ذخایر مالی موجود در صندوق طرح ملی ، نظارت بر عملیات مالی در ارتباط با اجرای طرح ملی ، تهیه تجهیزات و جذب نیروی انسانی ، تهیه مواد و اقلام مورد نیاز برای اجرای طرح ملی از کلیه منابع ممکن و ارائه گزارشات مستمر از وضعیت مالی صندوق و پیش بینی نیازهای آتی به مرجع ملی میباشد. مسئول هماهنگی و پشتیبانی اداری و مالی باید از جایگاه اداری مناسبی برخوردار بوده و از توان علمی و مدیریتی کافی برای انجام وظایف محوله برخوردار باشد .

۴-۳- روابط عمومی و اطلاع رسانی

به منظور اطلاع رسانی به موقع در خصوص سوانح دریایی و اجتناب از انتشار اطلاعات غیر صحیح و غیر ضروری در هنگام بروز چنین سوانحی ، مسئول ملی باید فرد یا افراد مشخصی را که واجد مسئولیت دریافت و انتشار اخبار سوانح از طریق رسانه های جمعی ، تهیه مستندات صوتی و تصویری از وقایع و اتفاقات ، ایجاد مراکز دریافت و سازماندهی کمک از مراکز عمومی و مردمی (نیروی انسانی و منابع مالی) ، و سایر مسئولیت های ممکن معرفی نماید.

مسئول روابط عمومی و اطلاع رسانی که براساس این طرح تعیین می گردد ، مستقیماً تحت نظر مسئول ملی جستجو و نجات دریایی وظایف و مسئولیت های خود را انجام داد.

طرح ملی و کلیه طرح های استانی و فرعی باید شامل اطلاعات کافی از فرد یا افراد واجد مسئولیت روابط عمومی باشند. این اطلاعات باید حداقل شامل نام ، سمت ، شماره های تماس ، آدرس کامل و مسئولیت افراد در طرح ها باشد.

کلیه بیانیه های صادره در ارتباط با سوانح دریایی منحصراً باید از طریق مسئول روابط عمومی و یا مقام دیگری که توسط مسئول ملی جستجو و نجات تعیین می گردد ، منتشر و به اطلاع عموم رسانده شوند .

۵-۳- بخش حقوقی

مرجع ملی جستجو و نجات باید فرد یا افرادی واجد صلاحیت حقوقی را تعیین نماید که مسئول جمع آوری ، ثبت و نگهداری کلیه اسناد و مدارک مربوط به سانحه ، اقدامات پیشگیرانه و نجات (شامل تجهیزات ، نیروی انسانی و مواد مصرفی) می باشند. همچنین فرد یا افراد مذکور مسئول ارائه رهنمودهای لازم در خصوص موارد حقوقی و تهیه لایحه دعوی بر علیه مسبب امر در خصوص خسارات جانی و مالی می باشند.

کلیه دستگاههای مرتبط با این طرح موظف می باشند یک نسخه از کلیه اسناد و مدارک مربوط به سانحه دریایی را بدون اتلاف وقت به مسئول حقوقی تحویل نمایند .

۳-۶- همکاری های منطقه ای و بین المللی

در هنگام وقوع سوانح بزرگ و در شرایطی که امکانات و توانایی های ملی ظرفیت کافی برای مقابله با چنین سوانحی را نداشته باشد، در راستای اجرای مفاد فصل ۳ کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی، ضمن اعلام به وزارت امور خارجه، مرجع ملی می تواند حسب ضرورت از امکانات موجود در سایر کشورها استفاده نماید. همچنین در صورت دریافت درخواست از مراجع بین المللی دریایی یا از سوی کشورهای همسایه، چنانچه مرجع ملی معین نماید که پرسنل و تجهیزات کشور پاسخگو مناسبی میتواند باشد، در این خصوص اقدام خواهد شد. ترتیبات مالی و اداری، چنین اقداماتی (موافقتنامه های مورد نیاز، نمونه قراردادها، هزینه ها و سایر موارد لازم) می بایستی باید با همکاری مرجع ملی و سایر ارگانهای ذیربط خصوصاً وزارت امور خارجه تهیه و در پیوست های این طرح گنجانده شود.

۳-۶-۱- همکاری های بین المللی

باتوجه به عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بین المللی ایمنی جان اشخاص در دریا و تعهدات دولت ها در خصوص ارائه خدمات مشورتی، پشتیبانی و تجهیزاتی. مرجع ملی باید پیش از وقوع سوانح، هماهنگی لازم به منظور دریافت یا ارائه چنین همکاری هایی را با کلیه سازمان ها و مراجع ذیربط بین المللی به انجام رساند. مرجع ملی همچنین می تواند در صورت ضرورت از مراکز و شرکت های خصوصی بین المللی فعال در امر جستجو و نجات برای همکاری دعوت نماید.

مرجع ملی باید با همکاری وزارت امور خارجه، گمرک و نیروی انتظامی ج.ا.ا ترتیبات لازم به منظور تعیین و تدوین استراتژی همکاریهای بین المللی و ایجاد تسهیلات لازم برای ورود و خروج کارشناسان، تجهیزات، کشتیها، هواپیماها و سایر وسایل حمل و نقل^۱ مورد استفاده جهت ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوب را به انجام رساند. دستگاه های ذیربط باید تسهیلات لازم بمنظور دستیابی به حداکثر سرعت مورد نیاز در عملیات جستجو و نجات دریایی را فراهم نمایند.

مشخصات مراکز هماهنگی نجات دریایی کشورهای همسایه، افرادمسئول، نحوه هماهنگی و درخواست کمک های تجهیزاتی و پرسنل در پیوست شماره پنج این طرح قرار دارد.

۳-۶-۲- همکاری های منطقه ای در خلیج فارس و دریای عمان و دریای خزر

مرجع ملی باید قبل از مواجهه با چنین سوانحی ترتیبی اتخاذ نماید تا هماهنگی های لازم به منظور دریافت یا ارائه کمک های مورد نیاز در بین کشورهای حاشیه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر بعمل آمده باشد.

¹ Ttransboundary Movement of Equipment & Personnel

کلیه سازمانها، مراکز و ادارات باید به منظور تسهیل انجام امور مربوطه در این خصوص با مرجع ملی همکاری نمایند. مرجع ملی باید با همکاری دستگاه های مذکور کلیه ترتیبات لازم بمنظور تدوین و تعیین استراتژی همکاری های منطقه ای در خلیج فارس و دریای عمان را فراهم نماید.

فهرست مراکز تماس منطقه ای (راپمی، میمک و مرجع ملی کشورهای حاشیه خلیج فارس و دریای عمان)، افراد مسئول نحوه هماهنگی و درخواست همکاری، تجهیزات و پرسنل در دسترس، مراکز سالویج و هماهنگی نجات دریایی منطقه ای در پیوست شماره چهارم این طرح قرار دارد.

در صورت نیاز مرجع ملی باید از قبل موافقت نامه های لازم به منظور همکاری سریع دوجانبه با کشورهای همسایه در خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر را تهیه و امضاء نماید.

مرجع ملی باید از طریق مرکز همکاری های متقابل منطقه ای سیستم گزارش دهی و گزارش گیری یکنواختی را به منظور تبادل اطلاعات در بین مراکز هماهنگی نجات دریایی و کلیه کشورهای همسایه ایجاد نماید.

۷-۳- مقابله با آلودگی دریا

علیرغم اتخاذ همه تدابیر لازم به منظور حفظ ایمنی جان اشخاص در دریا از طریق وضع قوانین و مقررات و اجرای استانداردهای بالا برای دریانوردی، سوانح دریایی به طور بالقوه در بردارنده خطراتی برای انسانها می باشند. در برخی موارد در حین وقوع سانحه و یا در حین عملیات نجات، سوانح منجر به آلودگی می گردند. بدین لحاظ بلافاصله پس از هر سانحه دریایی منجر به آلودگی، باید برنامه ملی مبارزه با آلودگی آب دریا تحت عنوان «طرح ملی آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی در دریا» جهت همکاری و رفع آلودگی فعال گردد.

الف) مرجع ملی طرح آمادگی، مقابله و همکاری در برابر آلودگی نفتی در دریا سازمان بنادر و دریانوردی ج.ا.ا می باشد.

ب) در صورت بروز سوانح آلودگی و جستجو و نجات دریایی به منظور تسهیل در ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی «کمیته ملی هماهنگی اقدامات مقابله با آلودگی» و «مرکز هماهنگی نجات دریایی» یا «کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات دریایی» اقدامات مربوط به جستجو و نجات و مقابله با آلودگی دریا را به طور مشترک از طریق مرجع ملی انجام خواهند داد.

۸-۳- اصلاح و بازنگری طرح

طرح ملی و کلیه طرح های استانی و فرعی ممکن است به منظور لحاظ نمودن آخرین تجربیات عملی، دستاوردهای علمی و درج صحیح مشخصات افراد مسئول در طرح مکرراً نیاز به تغییرات داشته باشد. به منظور حصول اطمینان از صحت

اطلاعات موجود، این طرح ها باید حداقل هر دو سال و یا در هر دوره زمانی مقتضی (کمتر از زمان مذکور به تشخیص کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات) اصلاح و بازنگری گردند.

پس از برگزاری تمرینات باید کارایی طرح ملی و طرح های استانی و فرعی مورد ارزیابی قرار گیرد. مسئولین مربوطه در کمیته ملی و مراکز استانی و فرعی باید نقطه نظرات و پیشنهادات شرکت کنندگان در تمرینات را بلافاصله پس از هر تمرین به منظور استفاده در ارزیابی ها جمع آوری نمایند.

مرجع ملی مسئولین بازنگری طرح ملی و همچنین کمیته هماهنگی استانی جستجو و نجات مسئول انجام اقدامات فوق در خصوص طرح های استانی و فرعی میباشند. هرگونه تغییر در طرح های استانی و فرعی پس از طی مراحل استصوابی و تائید مرجع ملی قابل اجراء می باشد.

۱-۸-۳- نحوه اصلاح و بازنگری طرح ملی

الف - هر گونه اصلاح و بازنگری در طرح ملی که مفاد کلی شامل مسئولیت دستگاههای ذیربط و مسائل مالی را دستخوش تغییر قرار می دهد می بایست به پیشنهاد مرجع ملی و پس از طی مراحل قانونی در هیات محترم دولت صورت گیرد.

ب - اصلاح و بازنگری در طرح که شامل مفاد اشاره شده در بند الف نمی باشد بنا به پیشنهاد مرجع ملی و تصویب کمیته نمایندگان تام الاختیار (کمیته ملی جستجو و نجات دریایی) قابل اجراء می باشد.

فصل چهارم : نحوه ارتقاء خدمات جستجو و نجات دریایی

۱-۴- وضعیت موجود

در راستای اجرای مفاد کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی ، سازمان بنادر و دریانوردی بعنوان متولی امور دریایی و مسئول حفظ و ارتقاء سطح ایمنی تردد شناورها در مناطق دریایی کشور تاکنون به شرح ذیل اقداماتی را نیز بعمل آورده است:

- تهیه و تدوین طرح ملی جستجو و نجات دریایی در سال ۱۳۷۱ بعنوان الگویی به منظور هماهنگ سازی فعالیت کلیه سازمانهای ذیربط ملی و استفاده بهینه از تجهیزات درون کشوری در هنگام بروز سوانح دریایی بر اساس برنامه مدون از قبل تعیین شده
- الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون جستجو و نجات دریایی در سال ۱۳۷۳
- ابلاغ بخشنامه هیات محترم دولت مبنی بر ضرورت همکاری در عملیات جستجو و نجات دریایی با سازمان بنادر و دریانوردی بعنوان هماهنگ کننده عملیات جستجو و نجات دریایی
- ایجاد هفت مرکز هماهنگی نجات دریایی در بنادر چابهار، شهید رجایی، بوشهر، بندر امام، نوشهر، انزلی و امیر آباد به منظور ایجاد هماهنگی در امر ارتباط رسانی و ارسال پیام های اضطراری
- برگزاری مانورهای ملی جستجو و نجات دریایی و اطفاء حریق وسایر مانور های تمرینی در بنادر کشور بصورت سالانه به منظور ارتقاء و بررسی میزان آمادگی و ارزیابی توان عملیاتی مقابله با سوانح دریایی
- تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی به ۱۵ فروند شناور جستجو و نجات
- تهیه و تدوین توافقنامه همکاری جستجو و نجات دریایی و ارائه خدمات فوریتهای پزشکی بین سازمان بنادر و دریانوردی و معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۳۸۰
- تهیه و تدوین توافقنامه همکاری با سازمان هواپیمایی کشوری، شرکت نفت فلات قاره، شیلات ، وزارت تعاون، صنایع قدس ، جمعیت هلال احمر
- تهیه و تدوین توافقنامه همکاری با کشور روسیه ، ترکمنستان ، کویت
- تهیه ، تصویب و اجرای طرح مکان ایمن
- تهیه ، تصویب و اجرای طرح تخصیص شماره تلفن ۱۵۵۰ جهت مراکز MRCC کشور
- تهیه ، تصویب و اجرای طرح همیار ناجی جهت مراکز MRCC کشور
- به کار گیری ۳ فروند بالگرد و یک فروند هواپیما برای امداد رسانی جهت مراکز MRCC کشور

۲-۴- آمار تردد و سوانح دریایی

با عنایت به موقعیت جغرافیایی و استراتژیک خلیج فارس در ارتباط با حمل و نقل دریایی و تردد سالانه بیش از دهها هزار فروند کشتی (نفتکش - تجاری) به این منطقه حساس و تردد شمار زیادی از شناورهای سنتی که بدلیل قدیمی بودن اینگونه شناورها، خلیج فارس بعنوان یکی از مناطق بالقوه بروز سوانح دریایی و از دست رفتن جان انسانها محسوب می گردد.

از سوی دیگر با نگرش به ارزانی حمل و نقل مسافر از طریق خطوط کشتیرانی بین کشورهای منطقه در سالهای اخیر شاهد افزایش چشمگیر جابجایی و تردد مسافر از طریق دریا بین بنادر ایران و سایر بنادر کشورهای حوزه دریایی خلیج فارس بوده ایم. همچنین با ایجاد کریدور های متعدد هوایی جهت عبور هواپیماها بر فراز خلیج فارس و دریای عمان احتمال وقوع شرایط اضطراری برای هواپیماها و فرود اجباری در دریا و نهایتاً سقوط آنها محتمل است.

آمارها در جدول ذیل نشانگر جایگاه و اهمیت این منطقه دریایی از حیث جستجو و نجات دریایی می باشد.

۱-۲-۴- آمار سوانح دریایی مربوط به شناورهای ایرانی طی سالهای گذشته

سال	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	۱۳۷۹	۱۳۸۰	۱۳۸۱
کل سوانح ثبت شده	۱۱۰ فروند	۷۶ فروند	۱۳۰ فروند	۱۹۸ فروند	۱۸۰ فروند	۲۰۶ فروند

سال	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
کل سوانح ثبت شده	۲۴۵ فروند	۱۵۵ فروند	۱۷۲ فروند	۱۰۹ فروند	۸۵ فروند	۸۸ فروند	۱۱۳ فروند	۱۰۴ فروند	۱۰۲ فروند

در طی ۱۰ سال گذشته جان بیش از ۱۰۰۰۰ نفر از دریانوردان (سررئیسینان شناورها) سانحه دیده با همکاری مراکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC) و سایر سازمانها نجات داده شده است .

با نگرش به آمارهای ارائه شده ، روند صعودی سوانح دریایی از سال ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۲ بدان معنا نیست که سوانح در سالهای اخیر نسبت به سالهای قبل رو به افزایش بوده است بلکه نشانگر این نکته می باشد که با ایجاد هماهنگی با سایر سازمانها علی الخصوص نیروی انتظامی و سایر سازمانهای مرتبط با عملیات جستجو و نجات دریایی آمار صحیح و بروز

اینگونه سوانح را دریافت نموده ایم و در بانک اطلاعاتی تاسیس شده بدین منظور ثبت و نگهداری شده است و بطور یقین آمار سوانح در سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۰ بنا به دلایل اشاره شده بیش از آنچه که در آمارهای موجود آمده است می باشد.

۳-۴- مشکلات موجود

ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوب به تنهایی توسط یک سازمان میسر نمی باشد، همچنین در اغلب کشورها این مهم با همکاری کلیه سازمانها و ارگانهای ذیربط دریایی صورت می گیرد، لذا اهم مسائل که بخاطر آنها کشورمان نتوانسته است خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوبی را ارائه نماید به شرح ذیل اعلام می گردد:

- شفاف نبودن قوانین دریایی کشور در جهت تصریح در معرفی هماهنگ کننده و متولی خدمات جستجو و نجات دریایی کشور به منظور تامین بودجه مورد نیاز
- با عنایت به ابلاغ بخشنامه هیات محترم دولت به کلیه دستگاههای ذیربط مبنی بر ضرورت همکاری جستجو و نجات دریایی با سازمان بنادر و دریانوردی، شایسته است ارتباط یا هماهنگی مناسبی بین سازمان بنادر و دریانوردی با ارگانهای لشکری که مجهز به واحدهای پروازی و سایر امکانات مناسب می باشند ایجاد گردد.
- بعلت سنتی بودن موتورلنجهها و غیر استاندارد بودن شناورهای کوچک ایرانی و همچنین پائین بودن سطح دانش تخصصی اغلب خدمه مربوطه و بعضاً بدلیل فعالیتهای غیرقانونی و قاچاق، امروزه این گروه بیش از ۷۰ درصد آمار سوانح شناورهای ایرانی را تشکیل می دهند.
- عدم اجرای دقیق مفاد فصل چهارم کنوانسیون سولاس، با توجه به اینکه یکی از محورهای اصلی جستجو و نجات دریایی استفاده از تجهیزات سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی (GMDSS)^۱ یا استفاده از تجهیزات رادیویی می باشد.
- عدم تلفیق مراکز جستجو و نجات دریایی و هوایی

مشکلات اشاره شده فوق از موانع اصلی ارائه خدمات مطلوب جستجو و نجات دریایی در کشور می باشد و از طرف دیگر، استفاده از تجربیات سایر کشورها نشانگر این واقعیت است که به منظور دستیابی به اهداف و الزامات کنوانسیون جستجو و نجات دریایی نباید به امکانات سایر سازمانهای درون کشوری که این امکانات را به منظور فعالیتها جاری خویش در اختیار دارند متکی بود، لذا برای افزایش توان عملیاتی مرجع ملی جستجو و نجات دریایی

^۲ در سال ۱۹۸۸ سیستم جهانی ایمنی و اضطرار دریایی بعنوان یک اصلاحیه به مفاد فصل چهارم کنوانسیون بین المللی ایمنی جان اشخاص در دریا اضافه شد. تاریخ لازم الاجرا شدن مفاد سیستم یاد شده از اول فوریه ۱۹۹۲ لغایت ۱۹۹۹ در نظر گرفته شده است. بر اساس این اصلاحیه کشورها موظف هستند به منظور ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی مطلوب و همچنین ایجاد ارتباط دقیق و سریع بین کشتی و خشکی از ارتباط ماهواره ای و غیر ماهواره ای استفاده نمایند.

کشور و ایجاد یک سازمان منسجم که دارای کلیه تجهیزات و پرسنل مورد نیاز جهت انجام خدمات مطلوب جستجو و نجات دریایی را باشد باید سازماندهی مستقل عملیاتی - فنی - تدارکاتی و مالی ایجاد نمود.

با حضور نیروهای بیگانه در منطقه دریایی خلیج فارس و برای جلوگیری از تبلیغات سوء این نیروها در راستای کمک به سانحه دیدگان دریایی (که متأسفانه بعضاً توسط این نیروها انجام می گیرد) و حفظ صیانت دریایی کشور، باید با تاسیس تشکیلات مستقل جستجو و نجات دریایی که واحدهای پروازی، شناورهای مناسب و تجهیزات پیشرفته مخابراتی و پرسنل آموزش دیده در اختیار داشته باشد اقدام نمود.

۴-۴- وضعیت مطلوب

با توجه به مشکلات اشاره شده و ضرورت تشکیل ساختار مستقل و منسجم جستجو و نجات دریایی در کشور و همچنین وقوع سوانح غیرمترقبه هوایی و دریایی و نیز با نگرش به افزایش تعداد تردد کشتیهای مسافری، شناورهای غیراستاندارد سستی، تردد نفتکشها و کشتیهای باری در منطقه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر و حضور نیروهای بیگانه در این مناطق و تلاش آنها مبنی بر اعلام غیرایمن بودن تردد در مناطق شمالی خلیج فارس و دریای عمان و همچنین الزامات اشاره شده در مفاد کنوانسیون بین المللی جستجو و نجات دریایی و تلاش در راستای ایجاد آرامش روحی و روانی برای خدمه، سرنشینان و خانواده شناورها و نهایتاً تأثیر آن در اقتصاد کشور، و همچنین حضور پرقدردت در مناطق دریایی خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر برنامه های بهینه سازی انجام خدمات جستجو و نجات دریایی در قالب سه برنامه کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت به شرح ذیل اعلام می گردد:

۴-۵- برنامه کوتاه مدت (یک تا دو سال)

در این برنامه که تامین نیازهای تجهیزاتی و نیروی انسانی به مدت یک تا دو سال پیش بینی شده، تلاش میشود با توجه به اهمیت موضوع موانع خدمات جستجو و نجات دریایی در کوتاه مدت در مناطق حساس و پرخطر در مناطق دریایی جمهوری اسلامی ایران مرتفع گردد تا در صورت وقوع سوانح دریایی خطرناک با حداقل تجهیزات موجود اقدامات مناسب صورت گیرد. همچنین در طول این برنامه سعی میشود تشکیلات جستجو و نجات دریایی بصورت مستقل با تجهیزات و نیروی انسانی متخصص مورد نیاز سازماندهی و عملیاتی شوند.

۴-۵-۱- برنامه کوتاه مدت

(۱) بازنگری قوانین دریایی در جهت تصریح معرفی هماهنگ کننده و متولی خدمات جستجو و نجات دریایی کشور

- (۲) بازنگری طرح ملی جستجو و نجات دریایی^۲
- (۳) تشکیل ساختار منسجم و منظم برای مراکز هماهنگی نجات دریایی کشور (MRCC)
- (۴) به روز رسانی بانک اطلاعاتی (SAR Data Base) در خصوص شناورهای تحت پرچم ایران در مراکز هماهنگی نجات دریایی
- (۵) اشاعه فرهنگ جستجو و نجات دریایی
- (۶) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی به سه فرود بالگرد مخصوص جستجو و نجات
- (۷) تجهیز مرکز هماهنگی نجات دریایی بندر عباس به یک فرود هواپیمای جستجو
- (۸) تجهیز هر یک از مراکز هماهنگی نجات دریایی واقع در بنادر چابهار (یک فروند)، شهید رجایی - لنگه (یک فروند)، بوشهر (دو فروند - عامری و دیلم) و امام خمینی - بندر سجافی (یک فروند) شناور مخصوص جستجو و نجات جمعاً پنج فروند
- (۱۰) تهیه و تدوین طرح اورژانس دریایی (ارائه خدمات فوریت‌های پزشکی و نقل و انتقال افراد سانحه دیده) با همکاری وزارت بهداشت و سازمان بنادر و دریانوردی
- (۱۰) تهیه و تدوین طرح مشترک در خصوص ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی به کشتیهای مسافری با همکاری شرکت‌های کشتیرانی، سازمان بنادر دریانوردی و سایر دستگاههای ذیربط
- (۱۱) تهیه و تدوین طرح و نحوه ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی به افراد مضطر به زبان ساده برای شناورهای سنتی و کوچک
- (۱۲) تامین نیروی متخصص مورد نیاز و آموزش پرسنل ستادی و عملیات جستجو و نجات دریایی (بر اساس دوره های آموزشی استاندارد IMO)
- (۱۳) تجزیه و تحلیل آمار سوانح دریایی و تعیین علت بروز سوانح و مناطق پرخطر
- (۱۴) تعیین واحدهای پشتیبانی کننده جستجو و نجات دریایی (مردمی - بومی) و اعطای امتیاز به واحدهای یاد شده
- (۱۵) تجهیز هر یک از مراکز نجات دریایی واقع در چابهار، بندرعباس، بوشهر و نوشهر به دستگاه MF-DSC
- (۱۶) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی به VHF و HF باند هوایی
- (۱۷) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی به AIS-LRIT-DF - INMASAT FLEET F77

^۲ طرح ملی شامل نحوه همکاری و هماهنگی بین دستگاههای ذیربط و وظایف آنها، مناطق تجسس و نجات دریایی، مراکز هماهنگی نجات دریایی و وظایف آنها، تجهیزات مورد نیاز و نحوه ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی در مناطق دریایی می باشد.

۱۸) پیگیری ایجاد شبکه مناسب بین مراکز مخابراتی دریایی کشور به منظور ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی مناسب و رفع مناطق کور رادیویی

۱۹) تجهیز بنادر به اسکله های شناور مخصوص پهلوگیری شناور های ناچی

۲۰) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی به شناورهای جستجو و نجات به نام RIB

۴-۶- برنامه میان مدت:

در این برنامه سعی شده است تا پایان برنامه پنجم اقتصادی دولت جمهوری اسلامی ایران با استفاده از دو عامل نیروی انسانی و تجهیزات مناسب (نرم افزار و سخت افزار) نیازهای اساسی برای بهینه سازی خدمات جستجو و نجات دریایی در کشورمان مرتفع شود تا در صورت وقوع سوانح در مناطق دریایی خلیج فارس و دریای عمان و همچنین دریای خزر(با توجه به اصل بشر دوستانه بودن نوع ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی بگونه ای صورت گیرد).

۴-۶-۱- برنامه میان مدت (۲ تا ۳ سال)

۱) ایجاد هماهنگی و رایزنی با ستاد فرماندهی کل قوا در خصوص ارتقاء سطح همکاری بین ارگانهای لشکری با سازمان بنادر و دریانوردی

۲) تجهیز مراکز جستجو و نجات دریایی به بالگرد و هواپیمای مخصوص جستجو و نجات

۳) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریای نوشهر، کیش و چابهار، جمعاً به سه فروند بالگرد جستجو و نجات دریایی

۴) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی بوشهر و نوشهر، جمعاً به دو فروند هواپیمای جستجو

۵) برگزاری مانور مشترک جستجو و نجات دریایی با کشورهای حاشیه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر

۶) تهیه و تدوین توافقنامه با بیمارستانهای مجهز استانهای ساحلی کشور به منظور پذیرش افراد مصدوم در دریا کوتاه ترین فرصت ممکن

۷) تشکیل انجمن حمایت از بازماندگان و افراد سانحه دیده در دریا

۸) تجهیز مرکز هماهنگی نجات دریایی بندرعباس به یک فروند کشتی جستجو و نجات چند منظوره (۶۰ الی ۷۰ متری)

۹) تهیه و تدوین توافقنامه همکاری جستجو و نجات دریایی با دستگاهاهی ذیربط کشور

۱۰) ایجاد صندوق جستجو و نجات دریایی به منظور نگهداری کلیه اعتبارات مربوط به انجام عملیات جستجو و نجات دریایی

۷-۴- برنامه بلند مدت: (۳ تا ۵ سال)

در این برنامه سعی شده است تا ضمن اعمال پیشرفتهای تکنولوژیکی و همچنین بهره گیری از سه عامل مهم - زمان، نیروی انسانی و هزینه، شاهد ارائه مطلوب ترین خدمات جستجو و نجات دریایی توسط کشورمان در مناطق دریایی جنوب و شمال باشیم.

۱-۷-۴- برنامه بلند مدت

- (۱) برنامه ریزی به منظور تهیه و تدوین توافقنامه دو یا چند جانبه با کشورهای حاشیه خلیج فارس، دریای عمان و دریای خزر با همکاری وزارت امور خارجه در خصوص ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی خصوصاً تعیین مناطق جستجو و نجات دریایی
- (۲) آموزش دانش آموزان شهرهای ساحلی منتخب و سازمانهای غیردولتی (NGO) در شهرهای ساحلی در خصوص مسائل مربوط به ایمنی دریانوردی و خدمات جستجو و نجات دریایی
- (۳) بیش از ۷۰ درصد از سوانح دریایی در کشورمان مربوط به شناورهای سنتی می باشند، لذا به منظور به حداقل رساندن تلفات جانی و مالی ضروری است برای ارتقاء سطح استاندارد شناورهای مذکور و حفظ سلامت سرنشینان آنها تدابیر جدی اتخاذ گردد (ارائه پیشنهادات مناسب به کمیته بازسازی و نوسازی ناوگان دریایی کشور)
- (۴) ایجاد کمیته ملی هماهنگی جستجو و نجات کشور به منظور ایجاد هماهنگیهای لازم و اتخاذ سیاست های کلان در بخش خدمات جستجو و نجات دریایی و هوایی
- (۵) تجهیز هر یک از مراکز هماهنگی نجات دریایی واقع در بنادر امام خمینی، انزلی به یک فروند بالگرد مخصوص جستجو و نجات دریایی (جمعاً ۲ فروند)
- (۶) برگزاری دوره های آموزش تکمیلی جستجو و نجات دریایی به منظور ارتقاء سطح کیفی پرسنل ستادی و عملیاتی جستجو و نجات دریایی
- (۷) تجهیز مراکز هماهنگی نجات دریایی بوشهر و نوشهر، جمعاً به دو فروند کشتی جستجو و نجات چند منظوره (۶۰ الی ۷۰ متری)

۸-۴- تجهیزات مورد نیاز مراکز هماهنگی نجات دریایی کشورمان

ملاحظات	محل استقرار	تعداد	نوع تجهیزات
	بندرعباس بوشهر نوشهر	۳ فروند طول ۶۰-۷۰ متر	کشتی جستجو و نجات
	بنادر جنوبی	۵ فروند طول ۲۰ متر	شناور مخصوص جستجو و نجات
	چابهار - بندرعباس - کیش بوشهر - بندر امام - انزلی نوشهر	۷ فروند Dophin N3	بالگرد
	بندرعباس - بوشهر - نوشهر	۳ فروند MTOW<15000 kg	هواییمای جستجو و امداد رسانی
		۸ مرکز	تجهیزات مخابراتی GMDSS/Inmarsat
	بنادر جنوبی	۳ فروند	هاورکرافت
	بنادر فرعی	۱۰ فروند	RIB
	بنادر شمالی و جنوبی	۷ مرکز	نرم افزار جستجو و نجات
			آموزش پرسنل

۹-۴- ساختار تشکیلاتی مراکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC)

مرکز - تهران

۱-۹-۴ - ساختار تشکیلاتی هفت مرکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC) در بنادر

۲-۹-۴ - ساختار تشکیلاتی مراکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC) شهید رجائی، بوشهر

جمعاً: ۱۲ نفر برای هر مرکز

۳-۹-۴ ساختار تشکیلاتی مراکز هماهنگی نجات دریایی (MRCC) چابهار، انزلی، نوشهر، امیرآباد و امام

خمینی (ره)

هر یک از مراکز فرعی جستجو و نجات دریایی (کیش، لنگه، جاسک، قشم، ابوموسی، لاوان، دیر، عسلویه، خارک و اروندکنار) به ۲ نفر کارشناس جستجو و نجات نیاز دارد، جمعاً: ۲۰ نفر جمع کل پرسنل جستجو و نجات و MAS و MRO در مراکز جستجو و نجات دریایی کشور: ۸۰ نفر پیشنهاد می گردد ضمن ایجاد هماهنگی، از اپراتورهای مخابرات در ایستگاههای مخابراتی بنادر می توانیم بجای کارشناس جستجو و نجات استفاده نمائیم.

کلیه پرسنل مورد نیاز می بایستی که دارای مدرک تحصیلی در رشته های دریا و دریانوردی می باشند. یکی از وظائف مراکز هماهنگی نجات دریایی علاوه بر ارائه خدمات جستجو و نجات دریایی ایجاد هماهنگی و ارتباط لازم در زمینه های مقابله با آلودگیهای دریایی می باشد و این مراکز می توانند بعنوان هماهنگ کننده عملیات مقابله با آلودگیهای دریایی ایفای نقش نمایند.

× به دلیل پائین بودن تعداد تردد شناورها و همچنین آمار سوانح دریایی در بنادر چابهار، انزلی، امیرآباد و نوشهر تشکیلات محدودتری در نظر گرفته شده است.

پیوستهای

طرح ملی جستجو و نجات دریایی

پیوست یک

مشخصات نمایندگان تام الاختیار ارگانها و سازمانها

فهرست و مشخصات نمایندگان تام الاختیار سازمانها بر اساس طرح ملی

۱) سازمان بنادر و دریانوردی (مرجع ملی):

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۲) وزارت کشور – ستاد حوادث غیر مترقبه:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۳) وزارت امور خارجه:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۴) ستاد کل نیروهای مسلح – معاونت اطلاعات و عملیات:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۵) ستاد مشترک ارتش:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

فهرست و مشخصات نمایندگان تام الاختیار سازمانها بر اساس طرح ملی

۶) ستاد مشترک سپاه:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۷) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۸) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۹) نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۱۰) نیروی هوایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

فهرست و مشخصات نمایندگان تام الاختیار سازمانها بر اساس طرح ملی

(۱۱) سازمان هواپیمایی کشوری:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۱۲) مرزبانی - دریابانی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۱۳) وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۱۴) شرکت نفت فلات قاره ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۱۵) ستاد پایانه های صادرات مواد نفتی:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

فهرست و مشخصات نمایندگان تام الاختیار سازمانها بر اساس طرح ملی

۱۶) شرکت سهامی شیلات ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۱۷) شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۱۸) شرکت کشتیرانی والفجر ۸:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۱۹) شرکت کشتیرانی دریای خزر:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

۲۰) شرکت ملی نفتکش ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

فهرست و مشخصات نمایندگان تام الاختیار سازمانها بر اساس طرح ملی

(۲۱) شرکت مخابرات ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۲۲) سازمان هواشناسی کشور:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۲۳) جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۲۴) گمرک ایران:

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۲۵) شرکت فرودگاههای کشور

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

(۲۶) شرکت مادر تخصصی فرودگاهها

نام و نام خانوادگی	سمت	تلفن	موبایل	دورنگار و E-mail

پیوست دو

اطلاعات مربوط به

مراکز هماهنگی نجات در کشور

MRCCs

اطلاعات مربوط به مراکز هماهنگی نجات (MRCCs) در کشور

<p>National SAR Agency: Headquarters (HQ), Ports and Maritime Organization, Directorate General of Maritime Safety and Marine Environment Protection. Address: South Didar Street, Shahid Haghani Highway, Vanak Square, Postal Code: 15186, P.O. Box: 158754574 Tehran, Iran Tel: +98 21 84932175, 84932172, 84932170 Fax: +98 21 84932190, 88651117 E-mail: mir_nejad@yahoo.com</p>			
<p>The Ports and Maritime Organization is responsible for co-ordinating maritime search and rescue operations. A network of Coast Radio Stations maintains a continuous listening watch on international distress frequencies.</p>			
MRCC	Telephone +98	Fax +98	Others
HQ TEHRAN	21 84932175 21 84932172 21 84932170	21 84932190 21 88651117	E-mail: mir_nejad@yahoo.com
MRCC ANZALI (Caspian Sea)	181 3225540	181 3241303	E-mail: anzaliradio@anzaliport.ir
MRCC NOW-SHAHR (Caspian Sea)	191 3250984 191 3250986	191 3233120	E-mail: nowshahrmrcc@nowshahrport.ir noshahr-radio@yahoo.com
MRCC AMIRABAD (Caspian Sea)	152 5462019 152 5462501 152 5462511	152 5462019 152 5462501	E-mail: amirabad-radio@iran.ir amirabadradio@yahoo.com
MRCC BANDAR ABBAS (Persian gulf)	7614514032-5	7614514036	E-mail: radio@bpa.ir bandarabbas-mrcc@bpa.ir
MRCC BANDAR IMAM KHOMEINI (Persian gulf)	652 2522429 652 2522452-3-4-5- (6)	651 2226902 652 2522456	khomeiniradio@pmo.ir
MRCC BUSHEHR (Persian gulf)	771 2566449 771 2530075	771 2530077	bushehrrmcc@bpm.ir
MRCC CHA- BAHAR (Gulf of Oman)	545 2221415 545 2221216	545 2221215	chabaharradio@pmo.ir

ضمناً شماره تماس ۱۵۵۰ جهت کلیه مراکز اصلی و فرعی جستجو و نجات دریایی در بنادر شمالی و جنوبی کشور در حال حاضر فعال و پاسخگوی هموطنان دریانورد میباشد می باشد.

پیوست سه

مناطق تحت پوشش طرح ملی و طرح های استانی مناطق پرخطر

پیوست چهار

موافقتنامه های همکاری سازمانهای داخلی و منطقه ای

پیوست پنج

مشخصات مراکز هماهنگی نجات دریایی کشورهای همسایه

پیوست شش

طرح ارائه خدمات SAR در مقیاس

بزرگ

(Mass Rescue Operation)

پیوست هفت

طرح همیار ناجی

پیوست هشت

طرح مکان ایمن

پیوست نه

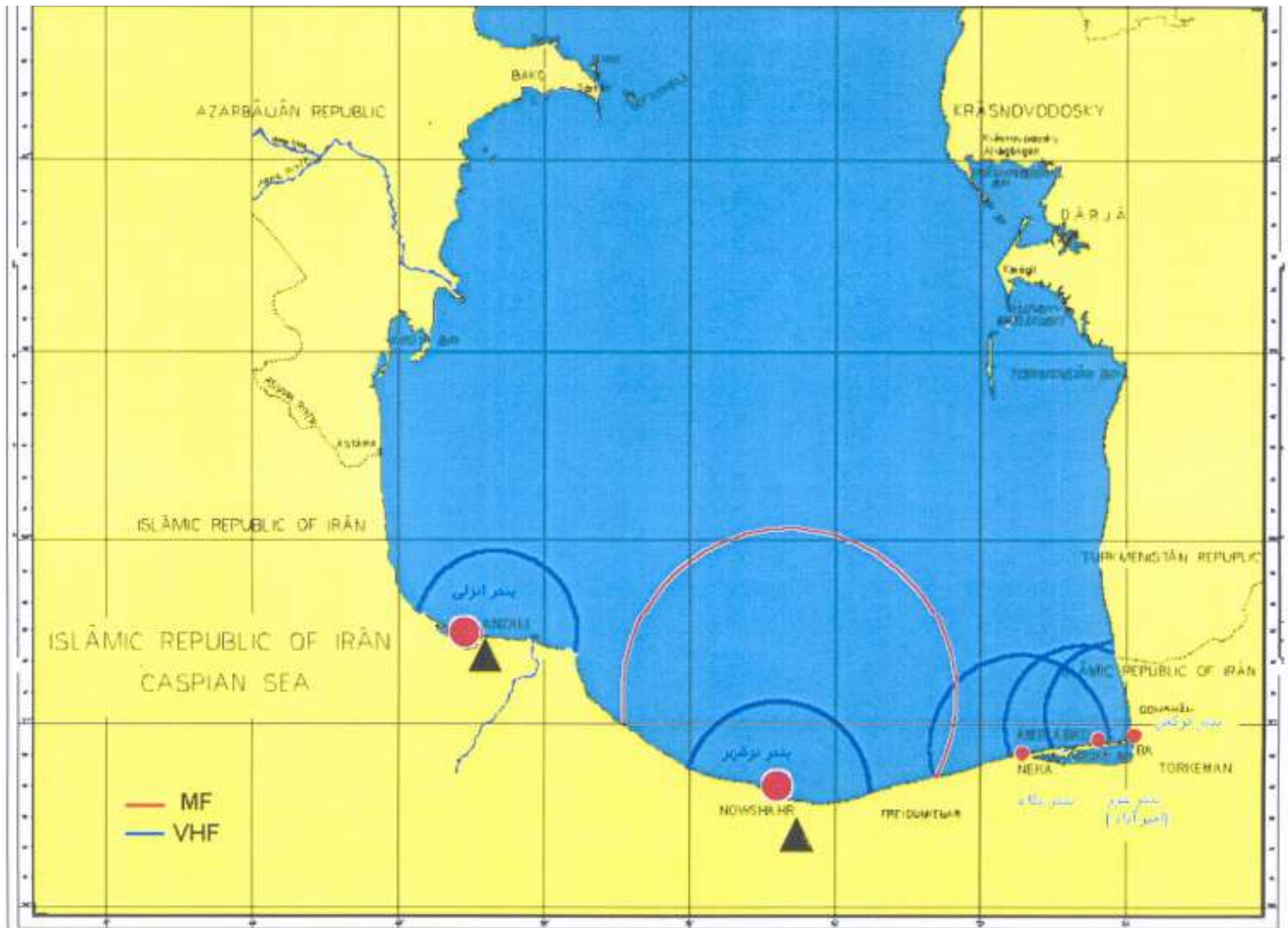
طرح خدمات اضطرار دریایی

پیوست ده

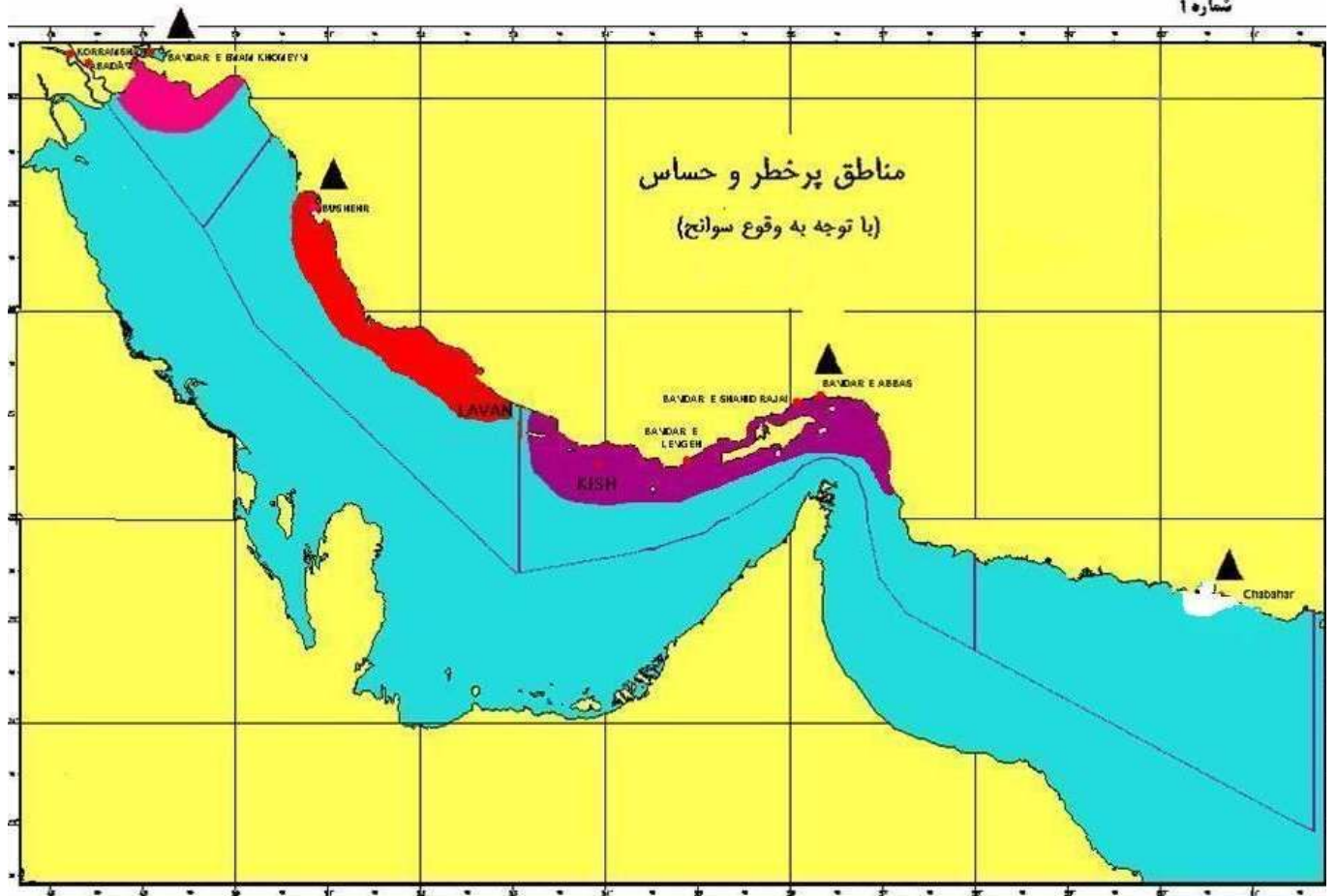
طرح همکاری کشتی های مسافربری و مراکز هماهنگی نجات دریائی ج.ا.ا.

پیوست یازده

طرح ارتقای کمی و کیفی خدمات جستجو و نجات دریایی ج.ا.ا.

شماره ۱

تاریخ ۱۳۷۵ / ۲ / ۱۱
شماره ۱۳۳۶۳ / ۱۴۶۰

بسمه تعالی

معاون اول رئیس جمهور
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی
تهادهای انقلاب اسلامی و استانداریهای سراسر کشور

با عنایت به گسترش روزافزون فعالیتهای دریایی و کشتیرانی از جمله تردد کشتیهای تجاری، نفتکش، ماهیگیری و تحقیقاتی، ناشی از رونق اقتصادی در آبهای خلیج فارس، تمدد بنادر کوچک و بزرگ در این منطقه و اشتغال گسترده ساکنان این بنادر به کار صید، حمل و نقل بار و مسافر و نیز پاتوجه به پایین بودن ضریب ایمنی و بالا بردن آمار تلفات جانی و به منظور تجسس و تسریع در نجات جان کسانی که در معرض خطر قرار گرفته‌اند، کلیه دستگاههای اجرایی از جمله نیروهای هوایی و دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت کشور، شرکت نفت فلات قاره، مناطق نفت خیز جنوب، سازمان هواپیمایی کشوری (مربیع عملیات تجسس و نجات هوایی در خشکی)، سازمان هواشناسی کشور، شرکت سهامی شیلات ایران، جمعیت هلال احمر و شرکت مخابرات ایران موظفند به هنگام بروز سوانح دریایی در آبهای تحت حاکمیت جمهوری اسلامی ایران در حدود توان، امکانات و اختیارات خود یا سازمان بنادر و کشتیرانی همکاری لازم را به عمل آورند.

حسن حبیبی
معاون اول رئیس جمهور